

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Kotikulma tyttöjen kohtaamispaikkana

11–15 -vuotiaiden tyttöjen kerhotoimintamallin kehittäminen

Kuopion Setlementti Puijola ry:n asukastuvalle

Mira Kurtti

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

Syyskuu / 2016

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Mira Kurtti	Sivumäärä 46 ja 3 liitesivua
Työn nimi Kotikulma tyttöjen kohtaamispaikkana – 11–15 -vuotiaiden tyttöjen kerhotoimintamallin kehittäminen Kuopion Settlementti Puijola ry:n asukastuvalle	
Ohjaava(t) opettaja(t) Anita Saaranen-Kauppinen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Kuopion Settlementti Puijola ry, Hannele Nykänen	
Tiivistelmä <p>Ryhmätoiminta tukee monia nuoria oman minäkäsityksen kehittämisessä ja vahvistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta oman kodin ulkopuolella. Ryhmätoiminta on yksi tapa päästä toimimaan yhdessä muiden nuorten parissa ja sitä kautta rakentaa omaa sosiaalista maailmaa ja saada ystävyyssuhteita. Ryhmätoiminnan kautta nuoret oppivat toisiltaan paljon, minkä vuoksi myös eri kulttuuritaustoista tulevien nuorten kohtaamisia kantasuomalaisten kanssa tulisi lisätä vapaa-ajan harrastetoiminnassa, sillä ryhmän hyväksyntä lisää nuoren rohkeutta sekä vaikuttaa positiivisesti nuoren itsetuntoon.</p> <p>Opinnäytetyöni tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa kerhotoimintaa minkä kautta tuli kerätä kehittämisideoita ja tarkkailla miten kerhotoiminta vaikuttaa kohderyhmän arkeen. Kehittämisprosessi sai alkunsa Kuopion Settlementti Puijola ry:n toiveesta selvittää nykyisten tai uusien kävijöiden näkemyksiä lähiötöyön kehittämiseksi, minkä pohjalta ryhdyin toteuttamaan kerhotoimintaa uudelle kohderyhmälle. Kerhotoiminta toteutettiin keväällä 2016. Kohderyhmä muodostui 11–15 -vuotiaista eri kulttuuritaustan omaavista tytöistä. Kerhotoiminta toteutettiin tyttöjen toiveista lähtöisin ja osallistuminen oli kaikille vapaaehtoista. Aloittamani kerhotoiminnan kautta kehittyi Kuopion Settlementti Puijola ry:lle uusi kerhotoimintamalli lähiössä toteutettavaan tyttötyöhön, minkä jatkuvuudesta otti vetovastuun Kuopion Tyttöjen Talon.</p> <p>Kerhotoiminnan tarkoituksena oli mahdollistaa tytöille monipuolinen toimintaympäristö, minkä johdosta kerhokertojen sisältö vaihteli viikosta toiseen. Kerhotoiminnan kautta huomasin, että tyttöjen toiveista ja tarpeista toteutettu kerhotoiminta herätti tyttöjen mielenkiinnon. Kerhotoimintaan oli mukavampi sitoutua, sillä se ei ollut kenellekään pakollista ja sen kautta tarjoutui uusi ja ilmainen harrastusmahdollisuus oman kodin ja koulun läheisyydessä.</p> <p>Tytöt kirjasivat kerhotoiminnan aikana myös omia kehittämistoiveita siitä, miten Kuopion Settlementti Puijola ry voisi kehittää tytöille suunnattua ryhmätoimintaa lähiöissä. Kehittämisideoiden kautta kulttuuri ja liikunta nousivat kaikkein suurimpaan suosioon, minkä pohjalta tuon raportissa esille, miten tytöille suunnattua toimintaa voisi lähteä kehittämään, jotta se vastaisi tyttöjen tarpeita ja toiveita. Lopuksi vielä pohdin kehittämisprosessin ajankohtaisuutta ja sen merkitystä työelämän näkökulmasta. Lisäksi tuon esille, miten kehittämisprosessi vaikutti oman ammatillisen osaamisen kehittämiseen.</p>	
Asiasanat ryhmätoiminta, vapaa-aika, tyttötyö, järjestötoiminta, settlementtiliike, kerhotoiminta	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree programme of civic activities and youth work

ABSTRACT

Author Mira Kurtti	Number of Pages 46 and 3 pages of attachments
Title Kotikulma as a girls' meeting place – the development of an operation model for 11–15 year-old girls' club in the Kuopion Setlementti Puijola ry's citizen's house	
Supervisor(s) Anita Saaranen-Kauppinen	
Subscriber and/or Mentor Kuopion Setlementti Puijola ry, Hannele Nykänen	
Abstract <p>Group activity supports many young people in the development of their self-image and strengthens their sense of solidarity outside their homes. Group activity is one way to connect with other young people and build their own social world and get new friends. Young people learn lots from each other in group activities which is why young people from different backgrounds should encounter with Finnish young people because the approval of the group gives more courage as well as it has a positive effect on young people's self-esteem.</p> <p>The aim of this thesis was to plan and implement club activity through which my intention was to collect improvement ideas and observe how the club activities affect the target group. The development process began with the Kuopion Setlementti Puijola ry's wish to find out the views of existing or new visitors on how to develop suburban. Those views created the base from where I began to implement club activity for a new target group. The club activity was conducted in the spring of 2016. The target group consisted of 11–15-year-old girls from different cultural backgrounds. Group activity was based on the girls' wishes and participation was voluntary for all. The club activity which I started in Kuopion Setlementti Puijola ry was eventually developed as a new club in the suburbs for girls, which is now lead by Kuopion Tyttöjen Talo.</p> <p>The idea of the club activity was to enable a versatile operational environment for girls with the result that the program of the club varied from week to week. Through the club activity I noticed that the club activities which was executed based on girls' wishes and needs aroused girls' interest. It was nicer to commit themselves for club activities because it was not mandatory for anyone and with the help of the group offered a new and free hobby that was close to home and school.</p> <p>The girls also recorded their own development aspirations during club activities regarding how the Kuopion Setlementti Puijola ry could develop club activities for girls in suburbs. Among the development ideas culture and sports were the most popular ones. In conclusions, I reflect how topical the development process and its' importance for the working life. In addition, I ponder how the development process influenced my own professional development.</p>	
Keywords group activity, leisure, girl work, organisational activities, settlement movement, club activity	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 SETLEMENTTITYÖ	6
2.1 Setlementti Puijola ry	8
2.2 Setlementti Puijolan asukastupatoiminta	9
3 RYHMÄTOIMINTA	10
3.1 Ryhmä ja turvallisuus	11
3.2 Ryhmä ja minäkäsitys	12
3.3 Ryhmä ja sosiaalinen hyväksyntä	13
4 KEHITTÄMISPROSESSIN TOTEUTUS	15
4.1 Ryhmän muodostumisen vaiheet	17
4.2 Ryhmätoiminnan kuvaus	21
4.3 Kehittämisideoiden kerääminen	27
4.4 Ryhmän havainnointi	30
5 TULOKSET	31
5.1 Ryhmätoiminnan arviointi	31
5.2 Kehittämis ehdotukset	37
6 POHDINTA	40
LÄHTEET	43
LIITTEET	46

1 JOHDANTO

Tämä toiminnallinen opinnäytetyö on tehty Kuopion Setlementti Puijola ry:lle. Työ toteutettiin Kuopion Setlementti Puijola ry:n asukastuvalla kevään 2016 aikana. Opinnäytetyöni taustalla oli lähiötyön koordinaattorin toive kartoittaa mahdollisesti nykyisten tai tulevien kävijöiden mielipiteitä toiminnan kehittämiseksi. Tavattuani lähiötyön koordinaattorin kanssa päädyin toteuttamaan täysin uutta kehittämisprosessia. Opinnäytetyöni tavoitteeksi tuli kehittää uusi äitien ja tyttärien vertaistukeen perustuva kerhon toimintamalli. Kerhotoiminnan kautta tuli kerätä kehittämisideoita sekä tarkastella, miten vertaistoiminta vaikuttaa kohderyhmän arkeen.

Kerhotoiminnan kohderyhmäksi valikoituivat aluksi äidit ja tyttäret. Kehittämisprosessin edetessä jouduin kuitenkin rajaamaan toiminnan ainoastaan tyttöihin, sillä äitien tavoittaminen toimintaan osoittautui ongelmaksi (lisää alaluvussa 4.1). Kerhotoimintaan osallistuneet tytöt olivat 11–15 -vuotiaita. Kerhotoiminnan tarkoituksena oli mahdollistaa monipuolista harrastetoimintaa tyttöjen toiveista lähtöisin. Lisäksi selvitin kerhotoiminnan ohessa minkälaista vapaa-ajan toimintaa tytöt toivovat ja miten suunnittelemani toimintamalli toimii käytännössä. Keskeistä kerhotoiminnassa oli tyttöjen kuunteleminen toiminnan suunnittelussa, minkä kautta tuettiin tyttöjen kasvua ja kehitystä sekä mahdollistettiin uusien asioiden kokeileminen.

Kehittämisprosessi koostui kehittämisideoiden keräämisestä sekä uuden toimintamallin suunnittelusta asukastuvalla. Toteutin kehittämisideoiden keräämisen R. Vance Peavyn elämänkenttä teoriaa hyödyntäen (lisää alaluvussa 4.3). Kyseessä ei ole perinteinen tiedonkeruumenetelmä. Ratkaisu on kuitenkin perusteltua, sillä tavoitteena oli kerätä kehitysideoita tulevaisuuteen orientoituen, joten toteutustapa sai olla luova, ja sen kautta kuului tulla kohderyhmän tarpeet esille. Lisäksi pyrin havainnoimalla hankkimaan lisätietoa, ja tyttöjen näkemyksiä siitä, mitä kerho merkitsi heille.

Opinnäytetyön tietoperustan rakensin ryhmätoiminnan ympärille. Tietoperustan kautta tuon esille, miten ryhmän turvallisuus tukee yksilöä arjessa. Samalla käsittelen miten sosiaaliset vuorovaikutustekijät vaikuttavat yksilön minäkäsityksen kehittymiseen. Eritoten tarkastelen sitä, miten ryhmän kautta yksilö voi saada sosiaalista hyväksyn-

tää ja miten eri kulttuuritaustan omaavat nuoret ovat nähneet valtaväestön ja eri kulttuuritaustan omaavien nuorten yhteistoiminnan vaikuttavan heidän arkeensa (lisää alaluvussa 3.3). Tietoperustan valintaan vaikutti työtapa, jota lähdin toteuttamaan. Olen havainnut, että ryhmistä on yksilöille arjessa paljon hyötyä, minkä vuoksi koin tarpeelliseksi perustella toteuttamani työtavan positiivisia vaikutuksia.

Opinnäytetyöraportissa käsittelen ensin, miten setlementtityötä on toteutettu, ja mitä sillä tavoitellaan nyt. Lisäksi tuon löytämäni teoratiedon kautta esille, mitä ryhmätoiminnalla tarkoitetaan ja mikä sen vaikutus on ihmisen arjessa. Teoriaosuuden jälkeen aloitan varsinaisen kehittämistyön käsittelyn. Tuon esille toiminnan tarkoituksen ja tavoitteet sekä käyn läpi kehittämissuorituksen toteutusvaiheet. Samalla pohdin, mitkä tavoitteet toteutuivat, ja miksi kaikki tavoitteet eivät toteutuneet. Tämän jälkeen siirryn käsittelemään käyttämiäni kehittämismenetelmiä, minkä jälkeen avaan koko kehittämissuorituksen tulokset. Lopuksi vielä pohdin miten Kuopion Setlementti Puijola ry sekä muut toimijat voisivat tulevaisuudessa hyödyntää kerhotoiminnan kautta saamiensa tuloksia. Lisäksi tarkastelen kehittämistyöni vaikutusta tilaajan näkökulmasta sekä mikä sen merkitys on ammattialalle ja omalle ammatilliselle kehitykselle.

2 SETTLEMENTTITYÖ

Jane Addams (1860–1935) oli oman aikansa sosiaalityön edelläkävijä. Hän oli yhdysvaltalainen ja perusti aikanaan yhden merkittävimmistä ja näkyvimmistä setlementtitaloista. Addamsin perustama Hull House-setlementti oli lähtöisin Englannista, mutta sen vaikutus oli merkittävämpää Yhdysvalloissa. Keskeistä Addamsin ajattelussa ja toiminnassa oli toivon näkökulman ylläpitäminen. Tällä hän tarkoitti luottamusta ihmisessä ja yhteisössä oleviin voimavaroihin, ihmisen kykyyn muuttaa itseään ja ympäristöään sekä yhteistoiminnan positiiviseen voimaan. Jane Addams pyrki luomaan ihmisille edellytyksiä kansalaisena toimimiseen yhdessä ja yksilönä, ei hallinnoimaan asiakkaita. Työtä toteutettiin yleisesti monimuotoisena sosiaalisena ja sivistyksellisenä toimintana setlementtitalojen kautta kaupunkilähiöissä ja -kortteleissa. (Puurunen 2016, 21–26; Puurunen 2004, 151.)

Varhaisvaiheessa setlementtityössä ei pääsääntöisesti ole ollut mitään valmiita työmuotoja vaan Addamsin mukaan toiminnan lähtökohtana oli osallisuuden ajatus, jolloin uudistukset tehtiin yhdessä väestön kanssa, ei heidän puolesta (Puurunen 2016, 28; Puurunen 2004, 155). Tavoitteena oli oppia tuntemaan ihmiset ja perehtyä heidän elinolosuhteisiinsa sekä päästä kiinteään vuorovaikutukseen lähiöyhteisön kanssa. Addamsin näkemyksen mukaan setlementin piti pystyä tarvittaessa muuttamaan omia työmenetelmiään joustavasti, ja uusiin kokeiluihin tuli olla valmiina, sillä hänen mielestä setlementit pystyivät menestymään vain, jos ne kykenivät luomaan yhteisöön uusia sosiaalisia suhteita. (Puurunen 2016, 29; Puurunen 2004, 153–154.)

Suomeen Setlementtiliitto on perustettu vuonna 1918. Liike on kirkollisesti ja poliittisesti sitoutumaton sivistys- ja sosiaalisen työn kansalaisjärjestö. (Suomen Setlementtiliitto 2013, 4.) Nykyisin Suomessa on 35 paikallista setlementtiä, ja niiden keskusjärjestönä toimii Suomen Setlementtiliitto. Setlementtiliike on kokonaisuudessa yksi sivistys- ja sosiaalialan suurimpia palveluntuottajia ja työllistäjiä. Setlementtiliike työllistää suuren joukon alan ammattilaisia, ja mukana on vuosittain kunnioitettava joukko eri-ikäisiä ja eri taustoista tulevia vapaaehtoistyöntekijöitä. Setlementtiliiton ja sen jäsenjärjestöjen talouden perustana on hyvinvointipalveluiden tuottaminen kunnille ja valtiolle. Toimintaa tukevat Raha-automaattiyhdistyksen avustukset, ministeriöiden tuet sekä yksityiset lahjoitukset. (Suomen Setlementtiliitto 2013, 6-7; Kuopion Setlementti Puijola ry 2016, 3.)

Suomessa setlementtityö perustuu yhteisöllisyyden voimistavaan vaikutukseen. Toiminnassa sitoudutaan eritoten vaikeammassa elämäntilanteessa olevien auttamiseen. Suomalaisen setlementtityön perustehtävänä on yksilön elämänhallinnan edistäminen, elinikäisen oppimisen mahdollistaminen, ihmisten välisen vuorovaikutuksen edistäminen sekä toimintamuotojen kehittäminen, jotka tukevat yhteisöllisyyden toteutumista ja yhteiskunnallista vaikuttamista. (Suomen Setlementtiliitto 2013, 6.) Toiminnan yleiset suuntaviivat ovat olleet kaikkialla samankaltaisia kautta aikojen. Oman erityisävyensä kunkin maan toimintaan on tuonut yhteiskunnassa vallitseva tilanne ja historia. (Puurunen 2016, 21–28.)

Setlementtiliike on valtakunnallinen kansalaisyhteiskunnan rakentaja, jonka toimintaa ohjaavat perusarvot ovat arjen keskellä toteutuva lähimmäisen rakkaus, yhteisölli-

syys ja ihmisten välinen yhteistyö. Setlementtityötä toteutetaan ruohonjuuritasolla, jossa yksilön oikeuksia kunnioitetaan. Setlementtityön toimintakenttä on laaja, ja sen vaikutusalue ulottuu kaikenikäisille kansalaisille. Työtä toteutetaan paikallisesti, ja sen kautta edistetään yhdenvertaisuutta monikulttuurisessa Suomessa. (Suomen Setlementtiliitto 2013, 6.)

2.1 Setlementti Puijola ry

Kuopiossa Setlementti Puijola ry on luonut paikallista, ihmisten tarpeista lähtevää sosiaalista hyvinvointia edistävää toimintaa vuodesta 1995 (Kuopion Setlementti Puijola ry 2016, 3). Työn kantava ajatus on: ”Tehdä asioita yhdessä ihmisten kanssa, rinnalla kulkien, perinteisen ylhäältä alas annettavan avun sijasta.” (Mulari, Eicher & Uusitalo-Herttua 2012, 11). Työn kautta vahvistetaan kansalaisyhteiskunnan rakenteita sekä edistetään yhdenvertaisuutta. Setlementti Puijolassa kunnioitetaan yksilöä ja hänen omia ratkaisuja. Kuopiossa Setlementti Puijola ry:n perusarvot ovat arjen keskellä toteutuva lähimmäisen rakkaus, yhteisöllisyys, paikallisuus, erilaisten ihmisten välinen yhteistyö, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus sekä rohkeus ja luottamus. (Kuopion Setlementti Puijola ry 2016, 3.)

Nykyisin Kuopiossa toimii Setlementti Puijola ry:n taustalla kahdeksan eri toimintayksikköä, jotka ovat Monikulttuurikeskus Kompassi, Tukikeskus Mahku, AggrediKuopio-hanke, Yhteistyössä elämään -hanke, Tyttöjen Talo, koululaisten iltapäivätoiminta, lähiötyö asukastuvissa sekä Tarinan- ja Leväsen vastaanottokeskus (mt., 2). Toimintayksiköiden kautta tarjoutuu vaikuttamiskanavia kaikille, joilla on halu vaikuttaa asioihin. Kuopiossa toiminta-alue on laaja, sillä arjessa etsitään jatkuvasti uusia tapoja vaikuttaa yksilön ja yhteisön arkeen, ja sitä kautta tarjota mielekästä toimintaa yhdessä muiden kanssa.

Kuopiossa Setlementti Puijola ry:llä on merkittävä rooli viranomaisten tarjoamien palvelujen täydentäjänä. Kuopion Setlementti Puijola ry:n kaltaisten yhdistysten kasvun taustalla on julkisen sektorin tarve kumppanuudelle, minkä johdosta toimintoja on ulkoistettu yhä enemmän kolmannelle sektorille (Ruuskanen, Selander & Anttila 2013, 5). Kolmannen sektorin tyypillisiä piirteitä ovat toiminnan yleishyödyllinen ja

voittoa tavoittelematon luonne, asiakkaiden erityistarpeiden parempi tunnettavuus kuin julkisella sektorilla sekä palkka- ja vapaaehtoistyön yhdistäminen (Ruuskanen ym. 2013, 11; Vanhapiha, Tiilikainen, Veikkolainen, Tolvanen, Kuokka & Lidman 2013, 17–18). Nykyään kolmanteen sektoriin kohdistetaan paljon paineita, mikä vaatii työyhteisöltä korkeatasoista erityisosaamista, ja tehokasta tarvekartoitusta yhteisön hyväksi.

2.2 Setlementti Puijolan asukastupatoiminta

Kuopiossa Setlementti Puijola ry toimii nykyisin 12 asukastuvalla (Haataja & Nykänen 2016, 1). Asukastuvat ovat matalan kynnyksen paikkoja, jotka sijoittuvat kaupungin osan tai lähiön lähipalveluiden läheisyyteen (Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 2014, 34–35). Asukastuvat ovat rakennettu yhteisön hyväksi tukemaan asukkaiden välistä sosiaalista kanssakäymistä. Yleisesti asukastuvat ovat kaikille avoimia ja maksuttomia oleskelu-, kokoontumis- ja harrastetiloja, missä voi käydä juomassa kupillisen kahvia, ja nauttia muiden kävijöiden sekä henkilökunnan seurasta. Lisäksi asukastuvilta löytyy päivän lehti, kirjoja sekä internetyhteys, mitkä ovat käytössä veloitusetta. (Katajamäki & Nykänen 2015, 11; Haataja ym. 2016, 1.)

Setlementti Puijolassa lähiötyöhön tavoitteeksi on kirjattu sosiaalisen pääoman kasvattaminen. Sosiaalisella pääomalla viitataan yleisesti sosiaalisen ympäristön ja sosiaalisten suhteiden tiettyihin ulottuvuuksiin sekä sosiaalisten verkostojen, normien ja luottamuksen kautta yhteisön vuorovaikutuksen ja yhteistoiminnan edistämiseen. Niiden kautta, yksilöiden sosiaalinen pääoma kasvaa tehostaen tavoitteiden toteutumista ja yhteisön hyvinvointia. (Ruuskanen 2002, 5.) Lähiötyössä sosiaalisella pääomalla Kuopion Setlementti Puijola ry tarkoittaa yhteisön kautta syntyviä ja löytyviä voimavaroja, keskinäistä luottamusta ja vastavuoroisuutta, joita ei ole mahdollista löytää ilman yhteisöä (Katajamäki ym. 2015, 4).

Kuopiossa asukkaiden välinen sosiaalinen kanssakäyminen ja verkostoituminen ovat lisääntyneet asukastuvilla syntyneiden kohtaamisten ansiosta. Asukastuvat ovat työllistäneet muuten vaikeasti työllistettäviä henkilöitä hyödylliseen työhön ja tarjonneet turvallisen ympäristön sekä vertaisseuraa nuorille, lapsille sekä perheille. Asukastu-

vat ovat myös omalla toiminnallaan tukeneet kotoutumista eli uuteen yhteiskuntaan asettumista, sillä tuvat ovat mahdollistaneet muiden ihmisten kohtaamisen, joka on myös auttanut yhteiskuntaan kiinnittymisessä. (Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 2014, 11–12.)

3 RYHMÄTOIMINTA

Ihmiset kuuluvat yleensä samanaikaisesti moniin ryhmiin. Ryhmä voi olla pienryhmä, perhe, kaverijoukko, päiväkotiryhmä, koululuokka, työporukka sekä myös muihin konteksteihin sidoksissa oleva ryhmä (Laine 2005, 186). Yksilön liittyminen ryhmään käynnistyy usein oman kiinnostuksen kautta, minkä johdosta yksilö on valmis sitoutumaan uuteen ryhmään. Tyypillisesti ryhmän kautta yksilölle tarjoutuu mahdollisuus olla tekemisissä muiden ihmisten kanssa, minkä kautta myös omia ajatuksia ja osaamista voi peilata muihin ryhmän jäseniin. (Repo-Kaarento 2010, 89–90.)

Yksilön liittymistä ryhmään on perusteltu ainakin kolmen toisiaan täydentävän teorianäkökulman kautta. Ensimmäinen on sosiobiologinen näkökulma, joka pohjautuu evoluutioteoriaan. Näkemyksen kautta korostuu perheen merkitys sekä yhteistyön välttämättömyys yksilön ja ihmislajin kehityksessä ja kulttuurin muodostumisessa. Yksilön liittymistä ryhmään on myös tarkasteltu kognitiivisen näkemyksen kautta, jossa korostuu ihmisen tarve ymmärtää ja tulkita ympäristöään siinä pärjätäkseen. Lisäksi näkemyksen kautta on tuotu esille, että ihminen tarvitsee sosiaalisen minän määrittelyyn toisia ihmisiä, minkä pohjalle myös rakentuu sosiaalisen identiteetin lähestymistapa. Ryhmään liittymistä on tarkasteltu myös utilistisen näkemyksen kautta. Teoriassa ryhmä on tuotu yksilön hyödyn maksimoimisen kautta esille, ja sen mukaan ryhmässä tapahtuvan sosiaalisen kanssakäymisen kautta yksilön on tehokkain tapa tyydyttää omia yksilöllisiä tarpeitaan. (Ahokas 2011, 187–188.)

Tässä luvussa tarkastelen, miten yksilön turvallisuuden tunne lisääntyy ryhmien kautta. Tarkastelen myös yksilön minäkäsityksen kehitystä, mitä käsittelen sosiaalisten vuorovaikutussuhteiden kautta, eli miten muiden suhtautuminen vaikuttaa yksilön minäkäsityksen kehittymiseen. Lopuksi tuon vielä esille, miten ryhmien sosiaalinen

hyväksyntä vaikuttaa omiin käytöstapoihin. Pohdin myös miten sosiaalinen hyväksyntä vaikuttaa eri kulttuuritaustan omaaviin nuoriin, ja kuinka yhteistoiminta toimisi arjen positiivisena voimavarana niin yksilölle kuin yhteisössä oleville ryhmille.

3.1 Ryhmä ja turvallisuus

Turvallisuudella voidaan ryhmässä tarkoittaa yksilön tai ryhmän tilaa, jossa on mahdollisimman vähän yksilön minuutta uhkaavia tekijöitä, joiden kautta yksilö voisi kokea häpeää, syyllisyyttä, pelkoa tai arvottomuuden tunnetta. Tyypillisesti turvallisuudella ei viitata ainoastaan uhkatekijöiden poissaoloon, vaan myös tietoisuuteen hyväksytyksi tulemisesta. Turvallisuus voidaan jaotella tosiasialliseen turvallisuuteen ja turvallisuuden tunteeseen. Tosiasiallisella turvallisuudella viitataan tilaan, jossa ihmisen minuus ei ole uhattuna, kun puolestaan turvallisuuden tunteella tarkoitetaan tunnetilaa, joka voi olla olemassa riippumatta tosiasiallisen turvallisuuden asteesta. (Aalto 2000, 15.)

Ryhmässä syntyvää tosiasiallista turvallisuutta on kuvattu luottamuksen, hyväksymisen, avoimuuden, tuen antamisen ja sitoutumisen summana. Osatekijät muodostavat kokonaisuuden, jossa luottamuksella viitataan yleiseen avoimuuteen ja luotettavuuteen, joka velvoittaa, että toisten avoimuutta ei saa käyttää hyväksi, vaan sen kautta rakennetaan turvallisuuden tunnetta. Puolestaan luottamus synnyttää hyväksyntää, joka kohdistuu sitä laajemmalle alueelle, mitä enemmän antaudumme toistemme luottamukselle. Sen sijaan haavoittuvaksi altistuminen edellyttää avoimuutta ryhmän keskuudessa. Yksilöt ovat tyypillisesti sitä avoimempia, mitä enemmän altistutaan toisen luottamukselle tai annetaan mahdollisuuksia luottamuksen kasvulle. Luottamus ja turvallisuus kasvavat myös tyypillisesti tuen antamisesta, mikä merkitsee yksilölle, että hän kykenee selviämään edessä olevista haasteista. Lisäksi turvallisuuden lisääntymiseen kuuluu myös sitoutuminen eli halukkuus toimia ryhmän jäsenenä. Sitoutuminen viestii tyypillisesti halua saavuttaa yhteisiä päämääriä juuri tämän ryhmän kanssa. (mt., 16.)

Turvallinen ryhmä nostaa usein yksilöiden parhaat puolet esille. Turvallisessa ryhmässä saa olla juuri sellainen kuin koemme olevamme. Lisäksi yksilön havaitsemat

heikkoudet hyväksytään ja piirteet, jotka koetaan kehittymättömiksi, voivat mahdollisesti jalostua. Turvallisen ryhmän kautta yksilö uskaltaa toimia ääri rajoilla eli kokeilla asioita, joihin ei ole itsenäisesti pystynyt. Tyypillisesti turvallinen ryhmä mahdollistaa hyväksynnän muiden keskuudessa, mikä puolestaan vaikuttaa positiivisesti yksilön itsetunnon vahvistumiseen. Turvallinen ryhmä mahdollistaa yksilölle myös irtautumisen turhista rooleista sekä suojautumisesta ja mahdollistaa toimimisen omana itsenään. Lisäksi ryhmän hyväksyminen antaa yksilölle rohkeutta pitää omia persoonallisia puolia hyväksyttävänä ja tärkeinä. (Aalto 2000, 17.)

Ryhmän kautta yksilö hyväksyy omat persoonalliset piirteensä ja ryhmätuen tarve voi vähentyä. Ryhmän turvallisuus tukee yksilön turvallisuutta, ja sitä kautta oman minäkäsityksen rakentumista. Lisäksi turvallinen ryhmä rakentaa suojaa tulevaisuutta varten, minkä vuoksi turvallisten ryhmien rakentamiseen tulisi tulevaisuudessa kiinnittää huomiota. Turvallisten ryhmien kautta voidaan tukea yksilön kehitystä itsenäiseksi toimijaksi ja ennaltaehkäistä ongelmakäyttäytymisen eri muotoja. (mt., 23–24.)

3.2 Ryhmä ja minäkäsitys

Ihmisen minäkäsitys on ihmisen itsensä tiedostama kokonaisnäkemys itsestään ja asennoitumisesta itseensä. Minäkäsitystä kutsutaan jäsentyneeksi malliksi mikä sisältää menneisyyden ja nykyisyyden, sekä tulevaisuuden kokemukset ja havainnot yhdistettyinä arvoihin, asenteisiin, ihanteisiin ja tunteisiin. (Aho 2005, 22–23.) Minäkäsityksen kehittymiseen vaikuttavat yksilön sisäiset näkemykset eli perintönä saatujen ominaisuuksien ja mahdollisuuksien merkitys sekä sosiaaliset vuorovaikutustekijät. Sosiaalisilla vuorovaikutustekijöillä viitataan muiden suhtautumiseen, muihin samaistumiseen ja etenkin muilta saatuihin palautteeseen, ja miten ne vaikuttavat ihmisen minäkäsityksen muodostumiseen. Minäkäsitys on siis eri elämäntilanteiden kautta saatujen palautteiden ja kokemusten perusteella kehittynyt kokonaisuus. (mt., 32–33.)

Ihmisen minäkäsitys kehittyy vähitellen ja on tutkittu, että kehitys on herkinä 6–13 ikävuoden välillä. Tuolloin lapsi irtautuu enemmän omasta kodista ja hän saa vertailukohteita muun muassa oman koulunkäynnin kautta. Keskeistä minäkäsityksen ke-

hittymisessä on miten lapsi luulee muiden näkevän sekä ajattelevan hänestä. Vuorovaikutusprosessin aikana lapsi oppii, millainen hän on ja miten hänen tulisi olla. Lisäksi hän saa vuorovaikutuksessa muilta näkemyksiä siitä, miten hänen tulisi edetä muuttuakseen. Oleellista minäkäsityksen kehittämisessä on, että varhaisessa vuorovaikutuksessa tulee tulla hyväksytyksi ja rakastetuksi, jotta yksilö pääsee rakentamaan käsitystä itsestään. (Aho 2005, 34.)

Ihmiset määrittelevät itsensä suhteessa muihin ihmisiin, joten ihmisen minäkäsityksen ja muiden määrittely perustuu enimmäkseen vertailuun, jota harjoitetaan itsensä ja muiden välillä. Tyypillisesti ihmiset hakeutuvat ryhmiin positiivisen tunteen, kuten ylpeyden, innostuksen ja liittymisen tai yhteenkuuluvuuden kokemuksen vuoksi. Jäsenyys vahvistaa minäkäsitykseen liittyvää tunnepohjaista merkitystä ja siten kohottaa yksilön itsetuntoa. Minäkäsityksen kehittymisen kannalta on tärkeää, että ihminen rakentaa omaa sosiaalista maailmaa, minkä kautta hän on vuorovaikutuksessa eri ryhmien kanssa. (Ahokas 2011, 222–224.)

Ryhmän jäsenyys ei kuitenkaan kaikissa tilanteissa saata tuottaa hyvää minäkäsitystä eikä itsetuntoa. Etenkin eri kulttuuritaustan omaavien henkilöiden joutuu käydä identiteettineuvotteluja liittyessään uusiin ryhmiin, sillä yksilön minäkäsitys saatetaan kyseenalaistaa tai haastaa. Uusi ryhmä voi uhata yksilön minäkäsityksen sisältöä ja arvoa, jota on rakennettu läpi elämän, minkä vuoksi yhteinen toiminta, mikä poikkeaa opituista tavoista voi estää toimintaan samaistumisen. (mt., 222–225.)

3.3 Ryhmä ja sosiaalinen hyväksyntä

Sosiaalinen hyväksyntä vaikuttaa siihen kuuluvatko ihmiset erilaisiin ryhmiin, joissa he voivat olla vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Etenkin nuoret tarvitsevat arjessaan sosiaalisia suhteita, jotka kehittyvät koulun ja harrastusten kautta. Varsinkin monikulttuurisilla nuorilla ystävyysuhteet ovat tärkeässä roolissa nuoruusiässä. Virpi Kautto (2009, 62) on tuonut Ovet auki! -kirjassa esille, että puutteellinen kielitaito, erilaiset kulttuuriperinteet ja fyysinen erilaisuus, kuten ihonväri tai muulla tavalla ilmenevä erilaisuus, eivät ole omiaan helpottamaan nuorten pääsyä kaveripiireihin. Tämän vuoksi yhteiskunnassamme on tärkeä olla toimintamuotoja, jotka mahdollista-

vat kohtaamisia erilaisten nuorten välillä, sekä tukisivat omalta osaltaan nuorten minäkäsityksen kehittymistä.

Sosiaalinen hyväksyntä ja siihen pohjautuvan aseman määräytyminen perustuvat pitkälti ihmisen persoonallisuuspiirteiden ja käyttäytymistapojen havaitsemiseen ja tulkitsemiseen. Lisäksi sosiaaliset taidot sekä sosiaalinen käyttäytyminen muodostavat pohjan muiden hyväksynnälle. (Laine 2005, 124.) Suomessa eri kulttuuritaustan omaavat nuoret ovatkin toivoneet tutkimusten kautta yhteistoimintaa kantasuomalaisien nuorten kanssa, jotta päästäisiin yhdessä havaitsemaan ja tulkitsemaan erilaisia tapoja toimia. Kautto (2009) on tuonut esille, että monikulttuurisen taustan omaavien nuorten mielestä olisi tärkeää ennako- ja epäluuloisen ilmapiirin kannalta päästä tutustumaan ja kommunikoidaan muiden nuorten kanssa positiivisessa ja tasa-arvoisessa hengessä, jotta toisiin kulttuureihin liittyvät perinteet ja elintavat tulisivat tutuiksi (mt., 71). Mikäli nuoret eivät kuulu sosiaalisiin ryhmiin, on myös hankala saada hyväksyntää muiden nuorten keskuudesta.

Allportin (1954) kontaktihypoteesin (ks. Ahokas 2011, 231–233) mukaan myönteinen kontakti ulkoryhmän jäsenen kanssa, eli jäsenen joka ei tyypillisesti kuulu omaan lähiverkostoon, auttaa muuttamaan asenteita myönteisemmäksi ulkoryhmää kohtaan, varsinkin jos vuorovaikutuksen osapuolet ovat keskenään tasa-arvoisia. Tällöin vuorovaikutus sisältää yhteisiä tavoitteita ja yhteistyö sekä ympäröivä yhteiskunta tukevat kontaktia. Sosiaaliseen hyväksyntään vaikuttaa myös paljon ihmisten ennako- luuloiset asenteet ja niihin kiinteästi liittyvät stereotypiat. Tutkimuksissa on tyypillisesti pyritty erottamaan eksplisiittiset eli julkilausutut asenteet ja implisiittiset eli yksilöiden tiedostamattomat henkilökohtaiset asenteet, jotka heijastuvat omaan tekemiseen. Etenkin tiedostamattomat asenteet, joille ihminen altistuu jo lapsesta saakka voivat vaikuttaa sosiaaliseen hyväksyntään.

Suomessa törmää myös usein sosiaalisen median kautta yleistykseen, jossa muun muassa kaikki pakolaiset ovat syyllistetty Suomen tarjoamien etuuksien väärinkäyttäjiksi tai mustalaiset yleistetty varkaiksi. Tämän vaikuttaa myös selkeästi sosiaaliseen hyväksyntään. Tällöin ihmiset kategorisoidaan ryhmiksi, jonka tuloksena ihmisiä ei enää pidetä ainutlaatuisina yksilöinä vaan tietyn kategorian jäseninä. (Ahokas 2011, 228.) Täten kullekin yksilölle muodostetaan oma sosiaalinen asema ilman, että yksi-

löö tutustutaan, minkä vuoksi ryhmien tulisi tarjota mahdollisuus tutustua ihmiseen eikä häneen kohdistettuun kategoriaan.

4 KEHITTÄMISPROSESSIN TOTEUTUS

Vilkan ja Airaksisen (2003, 8–9) mukaan toiminnallinen opinnäytetyö tavoittelee työn ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjestämistä tai järjeistämistä ammatillisella kentällä. Se voi olla ammattialasta riippuen käytäntöön suunnattu opas tai tapahtuman tuottaminen. Toiminnallisessa opinnäytetyössä yhdistyy tyypillisesti käytännön toteutus ja raportointi. Toiminnallisten tuotosten kautta on tarkoitus tuottaa uutta tietoa, mikä on käytäntöön suunnattua ja tilaajan kannalta hyödyllistä. Tässä osuudessa tulee ilmi, minkälainen opinnäytetyöprosessini oli käytännön kentällä. Tarkastelen asioita oman kokemuksen kautta hyödyntäen aikaisempia tutkimustuloksia.

Asukastuvat ovat Kuopiossa tarjonneet useita harjoittelupaikkoja ammattikorkeakoulujen ja yliopiston opiskelijoille (Haataja ym. 2016, 6). Tyypillisesti harjoittelut ovat olleet projektiluontoisia, joiden kautta on suoritettu toiminnallisia harjoittelujaksoja. Omassa kehittämisprosessissani on myös havaittavissa tietynlainen projektiluontoisuus, mutta poikkeuksena tilaaja toivoi aloittamalleni työlle jatkuvuutta, jota opiskelijat ja muut toimijat voisivat mahdollisesti tulevaisuudessa hyödyntää. Lisäksi toiminnan luonne muuttui opinnäytetyössä, sillä minulla ei ollut selkeää asiakaskuntaa, vaan kohderyhmä tuli tavoittaa itse. Lisäksi kerho oli avoin, jonka vuoksi osallistujamäärä ei ollut etukäteen tiedossa. Tämä asetti minulle haasteita opinnäytetyön suunnitteluun, sillä toiminnan tuli olla mielekästä sekä kohderyhmälle, että toimia hyödyllisenä tienviittana mahdollisille harjoittelijoille.

Opinnäytetyössäni oli kaksi tavoitetta, jotka liittyivät toisiinsa. Molemmat tavoitteet olivat tärkeitä. Painotus oli kuitenkin uuden kerhotoiminnan kokeilemisessa, minkä ohessa tuli mahdollistaa kehittämisideoiden kirjaaminen. Täten perustin Kuopioon tyttökerhon, joka kokoontui Kohtaamispaikka Kotikulmassa kahdeksan kertaa kevään 2016 aikana. Tarjosin opinnäytetyöni kautta uudenlaisen toimintaympäristön tytöille, minkä tarkoituksena oli mahdollistaa monipuolista harrastetoimintaa kouluajan ulko-

puolella. Ajatuksena oli tarjota erilainen toimintaympäristö itsensä toteuttamiseen, missä tyttöjen toiveet ja tarpeet otettiin huomioon toiminnan suunnittelussa.

Kerhotoiminta mahdollisti tytöille turvallisen toimintaympäristön, jonka kautta oli mahdollista toimia vertaistensa kanssa. Kerhotoiminnan kautta oli tarkoitus kehittää ja parantaa tyttöjen parissa tehtävää työtä Setlementti Puijolan asukastuvalla, mistä on tutkitusti ollut tytöille iloa arjessa. Sorsa (2014, 69–70) on tuonut omassa tutkimuksessaan esille, että ryhmätoiminta on tyttöjen mielestä luonteva tapa toimia ryhmissä. Lisäksi hän on nostanut esille, että aikuisten ja toisten tyttöjen seura koetaan tärkeäksi, sillä yksinoloa tahdotaan vapaa-ajalla vältellä. Kevään aikana huomasin, että avoimen ryhmätoiminnan järjestäminen toimi tietyille tytöille arjen positiivisena voimavarana, ja toiminnan edetessä nämä tytöt sitoutuivat yksilöllisesti enemmän kuin muut, jonka kautta toive kerhon jatkuvuudesta oli suuri.

Aineistonkeruumenetelminä käytin kerhotoiminnan sisällä kahta tutkimusmenetelmää. Keräsin aineiston elämänkettäteoriaa sekä havainnointia hyödyntäen. Menetelmien tarkoituksena oli selvittää minkälaista ryhmätoimintaa tytöt tahtovat tulevaisuudessa ja miten kerhotoiminta vaikuttaa tyttöihin. Aineiston tarkoituksena oli toimia minun sekä tilaajan apuna suunniteltaessa uutta toimintaa tulevaisuudessa kyseiselle kohderyhmälle. Aineiston oli määrä tuottaa uutta tietoa ja rajaamalla kohderyhmää sain laadukkaampaa ja tiettyyn kohderyhmään kohdistettua tietoa. Havainnointi oli kehittämismenetelmistä tutumpi, kun puolestaan elämänkettä oli tiedonkeruumenetelmänä uusi ja erilainen. Menetelmänä elämänkettä ei ole virallinen tutkimusmenetelmä, vaan omalaatuinen ja yllättävä tapa tuoda itseään esille. Päädyin käyttämään elämänkettä tiedonkeruumenetelmänä, sillä kyselylomake tai haastattelu olisi voinut herättää kielteisiä tunteita aikaisempien kokemusten pohjalta. Erilainen toimintatapa tässä tilanteessa vaikutti merkittävästi kohderyhmän reaktioihin ja herätti avoimempaa keskustelua teeman pohjalta. (Puukari & Korhonen 2013, 42.)

Tilaajan toiveena oli toiminnallisen opinnäytetyön kautta toteuttaa jotain uutta ja erilaista, joten suunnitteluvaiheessa vain oma luovuus oli rajana. Minulle oli alusta asti selvää, että en tule käyttämään perinteisiä tutkimusmenetelmiä, sillä olen itse touhukas persoona, minkä vuoksi perinteiset tutkimusmenetelmät olisivat tukahduttaneet

omat piirteeni toiminnasta pois. Täten päädyin toteuttamaan toiminnallista tutkimusta, minkä kautta kohderyhmän toiveet tulivat esille kekseliäällä tavalla.

Opinnäytetyössäni tuotoksena syntyi kerhon alustava toimintamalli ja kehittämismenetelmistä koostuva elämänkenttä (lisää alaluvussa 5.1 ja 5.2). Tässä luvussa tuon esille toiminnallisen toteutuksen pääpiirteet ja toteuttamani työskentelytavan. Lisäksi osoitan, että toiminnallisen osuuden parissa työskentely vaatii pitkäjänteisyyttä ja innovatiivista ammattitaitoa.

4.1 Ryhmän muodostumisen vaiheet

Kehittämiskprosessi sai alkunsa Kuopion Setlementti Puijola ry:n toiveesta selvittää nykyisten tai uusien kävijöiden näkemyksiä lähiötyön kehittämiseksi. Ideoimme lähiötyön koordinaattorin kanssa opinnäytetyön mahdollisia toteutustapoja, ja katsoimme minulle sekä tilaajalle parhaaksi vaihtoehdoksi, että suunnittelen ja toteutan uutta kerhotoimintaa, jonka yhteydessä voisin kartoittaa mahdollisia kehitysideoita. Toiminnallisten menetelmien hyödyntäminen opinnäytetyössä tuntui luontevalta vaihtoehdolta, sillä koulutusalanani on antanut erinomaiset lähtökohdat ihmisten parissa tehtävään työhön. Asukastuvilla toiminta on yleisesti ihmisten kanssa tehtävää työtä, jossa omia sosiaalisia taitoja sekä koulutusalan kautta opittuja osallistavia työmenetelmiä pääsi hyödyntämään työelämälähtöisesti.

Kerhotoiminnan suunnittelu alkoi kohderyhmän rajaamisella. Rajasin kerhotoiminnan kohderyhmäksi ensin äidit ja tyttäret. Kohderyhmän valintaan vaikutti oma kiinnostus lasten ja nuorten parissa tehtävään työhön. Puolestaan toiminnan rajaaminen äiteihin ja tyttäriin oli minun ja tilaajan yhteinen ratkaisu kartoittaa herättäisikö kyseinen kerhotoiminta äideissä ja tyttärissä mielenkiintoa. Kohderyhmän valintaan vaikutti myös se, että äitien ja tytärien näkemyksiä ei ollut aikaisemmin tutkittu Setlementti Puijolan asukastuvalla, minkä vuoksi kohderyhmä olisi voinut tuoda erilaisia näkökulmia esille toiminnan kehittämiseksi. Lisäksi kohderyhmän valinnan taustalla oli valtakunnallinen tavoite aktivoida kotona olevia äitejä osallistumaan lähiympäristössä toteutettavaan kerhotoimintaan, minkä kautta olisi ollut mahdollisuus saada vertaistukea ja omaa aikaa kodin ulkopuolella (Valtioneuvoston kanslia 2015, 38). Lisäksi olin tutustunut

aikaisemmin tehtyihin tutkimuksiin äideille suunnatuista ryhmistä, minkä kautta nousi muun muassa esille, että toisilta äideiltä saatu tuki lievitti stressiä ja sen kautta jaetut kokemukset vahvistivat omaa äitiyttä. Tutkimuksessa oli myös nostettu esille, että toiminta oli tarjonnut hetken hengähdystauon arjen kiireisiin ja mahdollisuuden tutustua muihin ihmisiin. (Lappalainen & Turunen 2014, 37.)

Kohderyhmän rajaamisen jälkeen pohdimme kerholle sopivaa toimintaympäristöä. Päätimme yhdessä tilaajan kanssa, että lähden suorittamaan uutta kerhokokeilua Kohtaamispaikka Kotikulmassa. Kotikulma on perustettu vuonna 1998 ja se on Kuopion kaupungin vanhin asukastupa. Kotikulma sijaitsee Petosen kaupunginosassa, jota ympäröi kerrostalovaltainen asuinalue. Kotikulma on matalankynnyksen paikka, jonka kävijäkunta on vakiintunutta ja se koostuu päihde- ja mielenterveyskuntoutujista, työttömistä, eläkeläisistä sekä yksin elävistä ihmisistä. Pääosin asiakaskunta koostuu erityistuen tarpeessa olevista asiakkaista eikä siellä järjestetä talon puolesta harrastetoimintaa tytöille tai äideille. (Katajamäki ym. 2015, 17; Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 2014, 19.) Lisäksi Petonen oli asuinalueena minulle entuudestaan tuttu, minkä vuoksi kehittämisprosessi oli helpoin suunnata entuudestaan tuttuun yhteisöön.

Seuraavaksi otimme tilaajan kanssa yhdessä selvää, milloin Kotikulmassa olisi mahdollista aloittaa kyseinen kerhotoiminta. Ajankohdan tuli olla asukastuvan normaalien aukioloaikojen ulkopuolella, jolloin ovet olisivat muilta kävijöiltä suljettuina, sillä kerho oli kohdistettu vain naispuolisille henkilöille. Lisäksi kellonajan tuli olla kohderyhmälle otollinen, mikä mahdollistaisi paikalle pääsemisen. Päätimme yhdessä tilaajan kanssa, että lähden toteuttamaan 10 viikon kokeilujaksoa, jonka aikana järjestäisin joka tiistai klo 15.00–17.00 rentoa vapaa-ajan toimintaa äideille ja tyttärille. Toiminnan alkamisajankohdaksi määrittelin 12.4.2016, sillä en tahtonut aloittaa uutta kerhotoimintaa muiden harjoittelujaksojen päälle.

Saatuani sovittua viralliset kerhon ajankohdat tilaajan kanssa aloin suunnitella esitettä, jonka kautta lähtisin tiedottamaan äitejä ja tyttäriä alkavasta kerhotoiminnasta. Ensimmäisen esitteen suunnittelin omaa kekseliäisyyttäni hyödyntäen (ks. liite 1). Nimesin kerhon Savon mualiman Mamaksi, sillä nimi oli mielestäni paikantava, mutta samalla leikittelevä. Siitä tunnisti savolaisille tutun käsitteen mualima, jolla viitataan

yleisesti maailmaan. Puolestaan Mama viittasi monessa kulttuurissa tuttuun termiin, jolla tarkoitetaan äitiä, minkä johdosta uskalsin käyttää kyseistä termiä. Täten kerhon suora käänös olisi Savon maailman Äiti, jonka kautta oli tarkoitus välittää, että toiminta on suunnattu eri kulttuuritaustan omaaville äideille ja tyttärille.

Esite oli kirjoitettu suomeksi ja kuvituksessa oli käytetty Setlementti Puijolan logoja sekä värejä. Ensimmäisen esitteen vein kohderyhmän luonnollisiin toimintaympäristöihin, jotka oman kokemukseni mukaan ovat ruokakaupat, kirjasto, apteekki, Kela, terveysasema, neuvola sekä Petosen nuorisotalo. Esite jaettiin vanhemmille myös sähköisesti Wilmassa, minkä koulun rehtori laittoi eteenpäin. Petosen lisäksi esite laitettiin jakoon kaikille Kuopion Setlementti Puijola ry:n asukastuville sekä Monikulttuurikeskus Kompassin tiloihin. Esite oli kaikkien nähtävillä noin kaksi viikkoa (31.3.2016–12.4.2016) ennen toiminnan käynnistymistä. Lisäksi esite oli selkeä ja esitteen koko oli normaalia suurempi (A3), jotta se kiinnittäisi enemmän huomiota.

Toiminnan alettua paikalle ei kuitenkaan saapunut ketään. Pohdin tuolloin, että Kotikulma ei ole ollut tyypillinen äitien ja tytärten kohtaamispaikka, minkä vuoksi uusi kerhotoiminta on saattanut herättää kohderyhmän keskuudessa ennakkoluuloja. Lisäksi mietin, että kerhotoiminta oli täysin uusi kokeilu, minkä aloittaessa en ollut suorittanut tarvekartoitusta kohderyhmän keskuudessa, mikä saattoi myös vaikuttaa osallistumattomuuteen. Omissa pohdinnoissani tulin myös siihen tulokseen, että esite oli rajannut kohderyhmää äitien ja tytärten keskuudessa. Petosen kaupunginosassa asuu Kuopiossa eniten ulkomaalaistaustaisia, jolloin esitteessä olisi pitänyt ottaa eri kulttuuritaustan omaavat henkilöt paremmin huomioon (Kuopion kehitys 2015, 7). Pidin kohderyhmän tavoittamista suomenkielellä itsestäänselvyytenä, jolloin osa kohderyhmästä jäi suoraan tavoittamatta. Pohdin, että poisjäämisen syynä voisivat olla myös aivan luonnolliset syyt, jotka ovat muun muassa perheiden henkilökohtaiset menot tai lasten harrastukset, minkä vuoksi alkaneeseen kerhotoimintaan ei ollut varattu aikaa.

Päätin ensimmäisen kerran jälkeen suunnitella vielä uuden esitteen (ks. liite 2), sillä tarkastellessani ensimmäistä esitettä havaitsin siinä paljon puutteita kielen ja ulkoasun suhteen. Uudessa esitteessä toin alkaneen kerhotoiminnan esille sekä suomeksi että englanniksi. Lisäksi suunnittelin esitteen ulkoasun Kuopion Setlementti

Puijola ry:n yleistä tyyliä käyttäen, jotta esite olisi yhtenäinen aikaisempien esitteiden kanssa. Vein uuden esitteen samoihin paikkoihin, kun ensimmäisen ja niiden lisäksi esite lähti jakoon Monikulttuurikeskus Kompassin viikkokirjeessä sekä Facebookissa. Esite vietiin myös Setlementti Puijolan kautta Kuopion kansalaisopistolle sekä omasta aloitteestani Petosella sijaitsevaan Marraskesh kauppaan ja Pietarin lasten tuki ry:n ikkunaan. Lisäksi vein uuden esitteen Tyttöjen Talolle, missä toiminnasta kerrottiin heidän kävijöille eteenpäin. Olin myös yhteydessä Itä-Suomen Yliopiston KV-puolelle, jonka kautta toivotin kaikki naispuoliset vaihto-opiskelijat tervetulleiksi kerhoon, mikäli kokisivat sen tarpeelliseksi. Uusi esite ehti olla esillä kuusi päivää (13.4.2016–18.4.2016) ennen seuraavaa kerho kertaa. Esitteen ulkoasuun tehdyistä muutoksista huolimatta kohderyhmää ei saapunut paikalle.

Toisen esitteen jälkeen ymmärsin, että kohderyhmän tavoittaminen esitteiden kautta ei selkeästikään ollut toimiva ratkaisu. Ensiksikin yksi virhe oli kohderyhmän rajaaminen, sillä lähdin tavoittamaan liian suurta kohderyhmää siihen nähden, että en tiennyt kyseisen kohderyhmän tarpeita. En tehnyt täsmällistä suunnitelmaa kohderyhmän tavoittamisen suhteen, minkä vuoksi jouduin kesken opinnäytetyöprosessin tarkentamaan tekemiäni päätöksiä. Kahden epäonnistuneen toimintakerran jälkeen en kuitenkaan luovuttanut. Tarkensin omaa suunnitelmaani ja aloitin kohderyhmän tavoittamisen täysin uudella tavalla.

Olen aikaisemmin opintojeni aikana järjestänyt kerhotoimintaa Osallisuuspolulla Kuopiossa -hankkeen yhteydessä, minkä vuoksi tiesin, että eritoten tytöt kaipaavat kerhotoimintaa kouluajan ulkopuolella. Hanke oli tuolloin suunnattu nuorille, joilla ei ollut harrastuksia ja lähtökohtana oli, että nuoret saisivat itse toimia ja olla osallisena kerhotoiminnan suunnittelussa. Täten ystäväni innoittamana otin yhteyttä koulutuksellisen tasa-arvon edistäjään, jonka kautta pääsin tapaamaan tyttöjä Kuopiossa sijaitsevalle koululle maanantaina 25.4.2016. Tyttöryhmä, jonka kohtasin, koostui peruskouluikäisistä tytöistä. Ryhmä oli monikulttuurinen tyttöryhmä, jossa oli sekä monikulttuurisen taustan omaavia, että suomalaistaustaisia tyttöjä. Monikulttuurisen taustan omaavilla tytöillä tarkoitan koulumaailmassa tyttöjä, joilla suomi on toisena kielenä. Huomasin, että tavattuani tytöt kasvotusten koululla, pystyin antamaan toiminnan sisällöstä aivan toisenlaisen käsityksen, kuin esite oli antanut. Osa tytöistä oli kuullut alkaneesta kerhotoiminnasta, mutta eivät olleet esitteen kautta reagoineet

alkaneeseen kerhotoimintaan, sillä esite oli suunnattu myös äideille eikä siinä tullut esille, kuka toimintaa järjesti. Tavattuani tytöt koululla tulin siihen tulokseen, että mikäli en olisi käynyt koululla, en todennäköisesti olisi koskaan tavoittanut tyttöjä esitteiden kautta.

Tiina Sorsa (2014, 69) on omassa Pro gradu -tutkielmassaan tutkinut Setlementin tyttötyö-ryhmätoimintaan osallistuneiden tyttöjen kokemuksia ja mielipiteitä ryhmätoiminnasta. Hän on tuonut tutkielmassaan esille, että tyttöjen oli helpompi tulla ryhmään mukaan, kun ohjaaja oli käynyt koululla kertomassa toiminnasta ja tuli sitä kautta tutuksi. Huomasin opinnäytetyössäni saman ilmiön kuin Sorsa ja uskallan väittää, että esitteet ilman kasvoja eivät houkuttele tyttöjä toimintaan mukaan. Vierailuni jälkeen tyttöjä saapui Kotikulmaan, minkä jälkeen en enää lähtenyt tavoittelemaan äitejä, sillä opinnäytetyön kannalta tyttöjen läsnäolo riitti. Kohderyhmän selkeämpi rajaaminen tyttöihin tuntui alun epävarmuuden jälkeen varmemmalta vaihtoehdolta, sillä huonosti rajatun kohderyhmän tavoittaminen vei kehittämisprosessin alusta paljon aikaa, mikä pitkitti kehittämisprosessin käynnistymistä.

4.2 Ryhmätoiminnan kuvaus

Tyttökerho pidettiin keväällä 2016. Tyttökerho rakentui kahdeksasta toteutuskerrasta, joiden sisällöistä vastasivat kerhossa käyvät tytöt. Toiminnan aikana kohderyhmä eli viikosta toiseen, sillä kerhossa käyminen oli kaikille vapaaehtoista. En rakentanut tyttökerhon sisälle tiettyjä teemoja, sillä tarkoitus oli toteuttaa monipuolista tyttöjen tarpeista nousevaa toimintaa, mikä samalla tukisi tyttöjen omaa kasvua ja kehitystä. Taulukossa olevat teemat pystyin kirjaamaan vasta toiminnan loppuvaiheessa, jolloin sisällöstä oli muodostunut selkeä kokonaiskuva. Toiminnan kautta tuli näkyä minun osallistava työote sekä tyttöjen vahva läsnäolo toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Tyttökerho rakentui pääosin askartelun, kulttuurin, pelaamisen ja leipomisen ympärille. Kerholla ei ollut varsinaista lopetusta, sillä Kuopion Tyttöjen Talo jatkoi aloittamaani kerhotoimintaa. Seuraavaksi esittelen, mitä kaikkea ehdimme kahdeksan viikon aikana tehdä.

TAULUKKO 1. Kerhon kävijämäärät ja teemat.

Päivämäärä:	Osallistujat:	Teema:
26.4.2016	8	Askartelu
3.5.2016	3	Askartelu
10.5.2016	3	Elokuva
17.5.2016	5	Leivonta
24.5.2016	4	Maalaaminen
31.5.2016	-	-
7.6.2016	-	-
14.6.2016	4	Askartelu + pelaaminen

Toiminta alkoi heti seuraavana päivänä, kun olin käynyt tapaamassa tyttöjä koululla. Koululla käydessäni kysyin tytöiltä, mitä he mahdollisesti tahtoisivat tehdä. Koululla tytöt olivat vielä hieman arkoja, sillä emme olleet ehtineet tutustua toisiimme. Ehdotin koululla tytöille, että tahtoisivatko he mahdollisesti askarrella korvakoruja, mistä kaikki innostuivat. Koin, että saman pöydän ääressä askartelu olisi luonnollinen tapa aloittaa tyttöihin tutustuminen. Samalla pohdin, että askartelu on toimintamuotona kaikille tuttua koulusta, joten valitsemani työmuoto oli uudessa ympäristössä turvallinen ja helppo tapa lähestyä tyttöjä. Askartelun aikana tytöt joutuivat keskenään olemaan vuorovaikutuksessa, minkä kautta muihin tyttöihin tutustuminen oli luontevampaa kuin piirissä istuminen, mikä olisi monille voinut olla kiusallinen tilanne. Taulukosta on havaittavissa, että tyttöjä saapui ensimmäisellä kerralla todella suuri määrä, mikä myös muodostui minulle haasteeksi, sillä ohjasin kerhoa yksin. Täten tutustuminen ja kaikkien huomioiminen tasapuolisesti oli todella haastavaa, sillä aika oli rajallinen ja tila kaikille uusi.

Toisella kerho kerralla saavuini Kotikulmaan taas askarteluvälineet mukana. Tytöt olivat toivoneet edellisellä kerralla, että tekisimme äitienpäiväkortteja, sillä he eivät olleet ehtineet tehdä kortteja koulussa. Muistan, että jännitin kerhon alkua, sillä minulla ei ollut varmaa tietoa saapuvatko tytöt paikalle, vaikka he olivat itse saaneet vaikuttaa seuraavan kerran sisältöön. Kerhon alettua paikalle kuitenkin saapui tyttöjä. Ryhmä oli ensimmäisestä kerrasta muuttunut, mutta ryhmä koostui selkeästi tytöistä, jotka kokivat kerhon heille tarpeelliseksi. Lisäksi ryhmään oli saapunut uusi tyttö, joka

oli kahden muun tytön kaveri. Istuimme taas Kotikulman pitkään pöytään, jossa kaikkien oli mahdollisuus nähdä toisensa ja jutella avoimesti. Huomasin, että ryhmän tiivistymisen kautta tytöt uskalsivat olla paljon avoimempia ja toiminta oli rennompaa, minkä kautta kaikki saivat tasaisesti olla äänessä.

Aloitin toiminnan esittelemällä itseni ja kertomalla, mitä välineitä meillä on käytettävissä. Olen aina itse tykännyt opetella uutta, joten olin harjoitellut tekemään suodatinpussikukkia. Tytöt innostuivat todella paljon, sillä he eivät olleet aikaisemmin tehneet kyseisiä kukkia (kuva 1). Osa teki kukkakimppuja ja osa liimasi kukkia suoraan korttipohjiin. Toimintaa rajoitti ainoastaan käytettävissä olevat materiaalit. Kaikilla oli muuten täysi oikeus tehdä juuri sellaisia kukkia, kun itse tahtoi. Lisäksi kaikilla oli myös oikeus olla tekemättä kukkia tai äitienpäiväkortteja, mikäli ei kokenut sitä tarpeelliseksi. Askartelu herätti toiminnan aikana paljon keskustelua, jonka johdosta meillä muodostui selkeä yhteys toistemme välillä.

KUVA 1. Valmis kortti ja suodatinpussikukat.

Taulukosta on havaittavissa, että kolmannella kerralla teema poikkesi edellisistä kerroista. Juttelimme edeltävänä kertana, mitä tytöt tahtoisivat mahdollisesti tehdä. Tyttöjen keskuudesta ilmeni, että olisi kiva katsoa elokuvaa rauhassa. Täten pidimme Kotikulmassa elokuvailtapäivän. Tytöt saivat itse valita elokuvan Netflixin lasten elokuvista. Elokuvaksi valikoitui Jali ja suklaatehdas. Elokuvahetki oli mukava ja rauhal-

linen. Tytöistä oli havaittavissa, että heidän mielestä oli viihtyisää katsoa elokuvaa rauhassa. Elokuvahetken päätyttyä pohdimme, mitä seuraavalla kerralla teemme ja päätimme yhdessä, että leivomme kuppikakkuja.

Leivontakerralle saapui jälleen uusi tyttö. Paikalle saapuneet tyttö oli kuitenkin tällä kertaa entuudestaan tuttu edellisten harjoittelujen kautta sekä tytöt tunsivat toisensa entuudestaan, joten hänet otettiin hyvin vastaan eikä tilanne vaatinut erillistä tutustumista. Kyseisellä kerralla meidän oli tarkoitus leipoa alusta alkaen, mutta Kohtaamispaikka Kotikulmassa ei ollut uunia, joten jouduin hieman alustamaan leipomista kotona. Tein kotona kuppikakut valmiiksi ja asukastuvalla tytöt saivat itse valmistaa kreemin ohjeiden avulla, minkä jälkeen kaikki saivat koristella neljä kuppikakua itse tehdyillä pursottimilla (kuva 2). Koristelu oli kaikille uutta. Kukaan ei ollut aikaisemmin päässyt koristelemaan leivoksia eikä valmistanut itse raaka-aineista kreemiä. Tytöt olivat iloisia ja tasainen puheensorina valtasi koko tilan. Lisäksi pelasimme vielä loppuun Aliasta, jonka yhteydessä tytöt olivat energisiä ja elämäniloa pursuavia. Samalla söimme tekemiämme leivoksia ja joimme mehua.

KUVA 2. Valmiit kuppikakut.

Viidennellä kerralla tytöt tahtoivat askartelusta ja leipomisesta poiketen maalata. Idea lähti liikkeelle siitä, kun yksi tyttö tykkäsi taiteesta. Hän sanoi, että olisi kiva tehdä jotain taiteellista, jolloin minulle tuli mieleen lakanan maalaaminen. Olemme joskus

harjoittelussa heittäneet maalia lakanaan, mikä osoittautui kaikille todella hauskaksi kokemukseksi, joten ehdotin tytöille kiinnostaisiko heitä lakanaan maalaaminen. Jälleen idea oli uusi ja erilainen, minkä vuoksi tytöt innostuivat ja toivoivat, että toisin paljon eri värejä. Kyseisenä tiistaina herätimme henkiin sisäiset taiteilijasielumme ja kaikki saivat maalata lakanaan sitä, mikä hyvältä tuntui (kuva 3). Maalia roiskui ympäri asukastupaa ja lopuksi pesimme niin vaatteita, kun lattioitakin. Lisäksi paikalle saapui taas kaksi uutta tyttöä, joista toinen oli jo aikaisemmin kerhossa käyneen tytön isosisko ja toinen oli isosiskon kaveri. Kerhon aikana me kaikki lauloimme musii-kin tahdissa ja samalla maalasimme lakanaa, joten tunnelma oli todella iloinen, niin minulla kuin tytöilläkin.

KUVA 3. Keskeneräinen kangas.

Taulukosta pystyy kuitenkin havaitsemaan, että monien onnistuneiden kerhokertojen jälkeen tyttöjä ei näkynyt kahteen seuraavaan viikkoon. Tuolloin pohdin pitkään olin-ko sanonut tai tehnyt edellisellä kerralla jotain sellaista, mikä aiheutti tyttöjen poissaolon. Kuitenkin syyt osoittautuivat luonnollisiksi poissaoloiksi. Toiminta ajoittui koulun loppumisen vaihteeseen ja kesäloman kynnykselle, jolloin perheillä on erillisiä syitä viettää aikaa yhdessä. Lisäksi koulussa järjestetään tuolloin yhteisiä retkipäiviä, mikä johdosta paikalle pääseminen voi estyä.

Kerhon aikana tyttöjen keskuudesta oli noussut toive, että olisi mukavaa, mikäli kerhoa pystyttäisiin jatkamaan läpi kesän. Tyttöjen hiljaisesta toiveesta neuvottelin tilaa-

jani kanssa, että olisiko kerhoa mahdollista jatkaa kesän aikana. Neuvottelujen tuloksena Kuopion Tyttöjen Talo lupasi ottaa kerhon haltuunsa, sillä aloittamassani toiminnassa oli ollut paljon samoja piirteitä, kun heidän toiminnassaan. Täten olin tyttöjen poissaolon aikana yhteydessä heidän koululle, sillä tahdoin välittää tytöille iloisen viestin kerhon jatkuvuudesta. Samalla olin sopinut Tyttöjen Talon henkilökunnan kanssa, että he saapuisivat viimeiselle kerralle, jotta tytöt pääsisivät tutustumaan Tyttöjen Talon henkilökuntaan ennen omaa poisjäämistäni.

Ennen viimeistä kerhokertaa minua jännitti todella paljon, sillä en pystynyt lupamaan Tyttöjen Talon henkilökunnalle, että tytöt saapuisivat paikalle. Kerho käynnistyi, mutta tyttöjä ei näkynyt. Tytöt olivat kuitenkin aina saapuneet kerhoon vähän myöhässä, joten odotimme rauhassa hieman pidempään. Hetken kuluttua tyttöjä rupesi saapumaan Kohtaamispaikka Kotikulmaan.

Paikalle saapuivat tytöt, jotka olivat käyneet kerhossa eniten koko kevään ajan eli ryhmä, joiden toiveista kaikki tekeminen oli lähtenyt. Tunnelma oli alkuun hieman jännittynyt, sillä tytöt eivät tienneet, mistä oli kyse, kun tilassa oli kaksi muuta naista minun lisäksi. Tilanne kuitenkin raukesi, kun Kuopion Tyttöjen Talon henkilökunta kertoi, mistä he tulevat ja miksi he tulivat, minkä jälkeen aloitimme luonnollisen toiminnan. Olimme sopineet maalauksen yhteydessä muutama viikko takaperin, että voisimme tehdä lakanasta tauluja. Osa tytöistä oli kyseisellä kerralla ollut pois, joten kaksi tyttöä osasi kertoa, mistä oli kyse. Siirryimme tutustumisen jälkeen taas luonnollisesti ison pöydän ääreen, jossa ryhdyimme hommiin (kuva 4).

KUVA 4. Valmiita tauluja.

Huomasin, että tyttöjä hieman aristi uuden henkilökunnan läsnäolo, mutta saimme kuitenkin kaiken tehtyä. Viimeinen kerhokerta meni kaiken kaikkiaan hyvin tyttöjen puolesta ja sain myös itse lähteä hyvissä mielin kirjoitusprosessin pariin, sillä tiesin, että Tyttöjen Talon henkilökunnan ammattitaito tulisi tuomaan kerhoon paljon uutta sisältöä.

4.3 Kehittämisideoiden kerääminen

Opinnäytetyössäni sovelsin Peavyn luomaa elämänkentän mallia yhtenä kehittämismenetelmänä. Muodostin Peavyn elämänkenttäteorian pohjalta meidän Kuopio elämänkentän (kuva 5), jonka kautta toteutin kehittämisisideoiden keräämisen. Kehittämismenetelmässä nostin esille vain kehittämisprosessin kannalta olennaisen näkökulman, jonka tarkoituksena oli selvittää, minkälaisia toimintamuotoja tytöt tahtoisivat Kuopioon. Eritoten toimintamuotoja, joita Kuopion Setlementti Puijola ry pystyisi toteuttamaan, jonka vuoksi elämänkentän rajaaminen oli perusteltua.

KUVA 5. Pohja kehittämisisideoiden keräämiseen.

Elämänkenttä on kokonaisvaltainen ja luova tapa toteuttaa tutkimusta, jonka vuoksi tahdoin sitä harjoittamalla tuoda tyttöjen toiveita esille. Kehittämisideat kerättiin viiden viikon aikana kerhotoiminnan ohessa. Alun perin kehittämisideoita oli tarkoitus kerätä alusta alkaen, mutta prosessin viivästymisestä johtuen puolitin keräysajan viiteen viikkoon, milloin ehdin ensin tutustua kohderyhmään. Aineistonkeruussa ei ollut rajattua vastausmäärää, vaan tytöt saivat viiden viikon aikana laittaa niin monta kehittämisideaa, kun mieleen tuli. Kehittämisideat kerättiin aina kerhokerran yhteydessä. Keräykseen ei ollut varattu erillistä aikaa, vaan kaikki saivat kirjata omia ideoita sitä mukaan, kun tahtoivat.

Hyödyntämäni Peavyn (1999) elämänkenttä on tyypillisesti yksilön elämää ohjaavana mentaalinen malli, jonka avulla havaitsemme ja tulkitsemme maailmaa, itseämme ja suhteitamme toisiin. Elämänkenttä ohjaa toimintaamme ja se rakentuu kokemusten myötä pitäen sisällään ideamme, ennakkoluulomme, oletuksemme, uskomuksemme, arvomme, tapamme ja opitut taidot, joiden kautta toimimme sosiaalisessa maailmassa. Elämänkenttä jaetaan yleensä neljään alueeseen: suhteisiin toisiin ihmisiin ja läheisyyteen, työhön ja oppimiseen, terveyteen ja ruumiillisuuteen sekä hengellisyyteen ja henkisyyteen. Nämä alueet painottuvat kaikilla ihmisillä eri tavoin ja kytkeytyvät toisiinsa kullekin ihmiselle ominaisella tavalla. (Peavy 1999, 80; Puukari ym. 2013, 37.)

Kiinnostuin elämänkenttä käsitteestä, sillä se on käytännöllinen ja sen sisällössä korostetaan ihmisen aktiivista roolia muutosprosessissa. Lisäksi elämänkentän kautta nostettiin toisesta kulttuurista tulevat ihmiset tärkeään asemaan. Sisällössä eri kulttuuritaustan omaavien ihmisten kohtaamisia pidettiin tärkeänä, sillä kohtaamisten kautta mahdollistetaan uuden tiedon omaksuminen ja sulattaminen omaan elämänkenttään. Lisäksi elämänkentän kartoittamisessa oli mahdollisuus hyödyntää monenlaisia menetelmiä, joiden kautta ajatuksia ja tunteita pystyi tuoda näkyvään muotoon. Kartoittamisen pystyi toteuttamaan suunnitelmallisen piirtämisen tai jopa keskustelun ohessa kuvittaen, mikä myös mahdollisti erilaisen toimintatavan hyödyntämisen. (Peavy 1999, 81–94.)

Moni voisi kritisoida tapaan harjoittaa elämänkenttää, sillä rajasin näkökulman opin- näytetyön kannalta hyödylliseksi. Kehittämismenetelmä ei kuitenkaan pohjautunut Peavyn luomaan elämänkentän malliin vaan käytin sitä apuna muodostaakseni toi- mivan kokonaisuuden omaan kehittämisprosessiini. Tapa, jolla elämänkenttää käytin, pyrki vahvistamaan yksilön asemaa juuri siinä yhteisössä, jossa hän tällä hetkellä elää. Opinnäytetyössä ohjaus toteutettiin ryhmässä, mutta elämänkenttä harjoite roh- kaisi yksilöitä tuomaan esille omaan elämään vaikuttavia asioita. Opinnäytetyön kaut- ta oli tarkoitus tehdä päätelmiä tulevaisuuden kannalta eikä katsoa menneisyyteen. Menetelmä mahdollisti opinnäytetyössäni erilaisten toimintavaihtoehtojen kartoittami- sen, minkä hyödyntäminen on jatkossa myös mahdollista.

Meidän Kuopio -elämänkentässä Kuopiota symboloi kaupungintalo, Puijon Tornin se- kä laiva. Symbolit valitsin sosiaalisen median kautta, jossa Kuopio tulee esille Puijon tornista näkyvien vesistöjen ja laivojen sekä kauniin torin kautta, jossa sijaitsee näyt- tävä kaupungintalo. Lisäksi symbolien käyttöön vaikutti ympäristö, jossa tytöt ovat tottuneet toimimaan ja tapa löytää yhteinen maaperä kohderyhmän kanssa. Lisäksi symbolit mahdollistivat monipuolisen viestinnän toteuttamisen, sillä kaikille kuvat merkitsevät eri asioita, jonka vuoksi kaikki pystyivät tuomaan erilaisia toiveita omasta toimintaympäristöstään esille.

Opinnäytetyössä minulla ei ollut valmista kohderyhmää vaan kokosin kohderyhmän itse. Tilaaja ei myöskään määritellyt tutkimuksen luonnetta, minkä vuoksi sain itse valita, toteutanko laadullisen vai määrällisen tutkimuksen. Menetelmän tuli myös olla joustava, sillä tutkimusta ei sidottu tiettyyn asiakasryhmään vaan ryhmä sai prosessin edetessä muuttua. Ryhmässä kävijöiden määrä vaihteli 3-8 osallistujan välillä ja ai- neisto kerättiin neljältä tytöltä, jotka olivat ryhmän aktiivisimpia kävijöitä. Lisäksi ai- neistonkeruuseen ottivat osaa kerhossa satunnaisesti vierailleet kolme tyttöä eli kai- ken kaikkiaan kehittämismenetelmän kautta tulee esille seitsemän tytön toiveet. Elä- mänkenttä toimi omassa opinnäytetyössäni mielekkäänä ja luontevana toimintamu- tona. Elämänkentässä tulee esille kunkin yksilön omat tarpeet. Lisäksi elämänkentän kautta minulle muodostui ymmärrys kohderyhmän moninaisista tarpeista, ja heille muodostui ymmärrys toiminnan tarkoituksesta.

Alun perin elämänkentän sisältä nousseista teemoista oli tarkoitus toteuttaa ryhmäkeskustelu, mutta luovuin ajatuksesta, sillä kanssakäyminen ilman kynää, paperia tai nauhuria oli huomattavasti luontevampaa ja pystyin keskittymään kohderyhmän kuuntelemiseen. Lisäksi valintaani vaikutti opinnäytetyön kohderyhmä. Kerhoon ei ollut ennakoilmoittautumista eikä kävijöistä pidetty erillistä rekisteriä, joten kehittämismenetelmien valinnassa tuli korostua yksilön oikeudet ja ennen kaikkea kävijöiden henkilöllisyys tulisi suojata tarkasti. Sovellettu kehittämismenetelmä tuki prosessin aikana kohderyhmän tulkintoja ja samalla tilaajani sai ajankohtaista tietoa kohderyhmän tarpeista.

4.4 Ryhmän havainnointi

Toisena kehittämisideoiden keräämismenetelmänä toimi havaintojen tekeminen. Havaintojen tekeminen toimi elämänkenttää täydentävänä kehittämismenetelmänä. Havaintojen tekemisen tarkoituksena oli tarkastella kerhotoiminnan merkitystä ja sitä mukaan reagoida tarvittaviin muutoksiin. Lisäksi pyrin hankkimaan lisätietoa siitä, mikä oli tyttöjen näkemys alkaneesta kerhotoiminnasta, ja mitä se merkitsi heille. Havainnoinnin kautta toin kerhoon sellaisia piirteitä, jotka loivat tytöille rennomman ilmapiirin itsensä toteuttamiseen eli havainnointi toimi prosessin aikana niin sanottuna toimintaa hedelmöittävänä tekijänä.

Martti Grönforsin (2010, 154–155) mukaan havaintojen tekemiseen kehittämismenetelmänä kytkeytyy olennaisena osana toimintaan osallistuminen. Havainnoinnin kautta tutkija oppii tuntemaan tutkittavan sekä yksilönä että osana yhteisöä. Grönforsin mukaan havaintojen tekijällä voidaan sanoa tutkimustyössään olevan eräänlainen kaksoisrooli. Kaksoisroolissa viitataan tutkijan ja ihmisen rooliin työn sisällä. Itse en asettunut opinnäytetyön sisällä varsinaiseen tutkijan rooliin vaan osallistuin kerhotoimintaan samalla tavalla kuin tytötkin. Minulle on luontevinta toimia ryhmän mukana eikä asettua sivusta katsojan rooliin, sillä silloin tiedän itse toimivani luontevasti ja tutustuvani kohderyhmään enkä heistä tutkittaviin ilmiöihin.

Opinnäytetyön lähtökohta olisi myös se, että en tiennyt tulevasta kohderyhmästä mitään, joten en voinut muodostaa valmista tutkimuspakettia. Tällöin vaihtoehdoksi jäi

tutustua kohderyhmään, ja sitä kautta havainnoida kehittämisprosessin kannalta olennaisia asioita. Samalla havainnointi täydensi elämänkenttää, sillä sen pohjalta herännyt keskustelu, toi tiedon kohderyhmän sanoittamana esille, milloin pystyin tekemään tulkinnoista selkeämpiä päätelmiä. Lisäksi havainnointi on tutkimusmenetelmänä tarpeeksi neutraali, joka ei altistanut omaa asemaani kerhotoiminnan aikana epäilyille. (Grönfors 2010, 157.)

Kehittämisprosessissa toteuttamani havainnoinnin edellytyksenä oli kokonaisvaltainen osallistuminen kerhon toteutukseen. Havainnointi toi aineiston keräykseen mukaan muut aistit, kuten kuulon ja näön, mikä mahdollisti myös tunteiden hyödyntämisen kerhossa esiintyvien ilmiöiden ja asioiden tarkastelussa. Toteuttamani havainnointi ei kohdistunut yksilöihin vaan havainnointi kohdistui kerhon toimintamalliin. Lähtökohtana oli tarkastella kerhon kannattavuutta kyseissä toimintamuodossa. Toteutin havainnointia ainoastaan kerhon sisällä tarkastellessani viikoittaisen toiminnan merkitystä, kuten että saapuvatko tytöt paikalle, onko toiminta heille mieleistä tai tahtovatko tytöt toivoa ensi kerralle uutta tekemistä eli havainnoin lähtökohtaisesti, mitkä tekijät vaikuttavat yksilön sitoutumiseen eli mistä toimintamalleista tykätään. Täten havainnointiin ei tarvinnut kysyä keneltäkään lupaa, sillä havainnointi kohdistui luomaani toimintamalliin eikä yksilöihin. (mt., 161–162.)

5 TULOKSET

Toiminnallisen opinnäytetyön kautta lähdin kehittämään uutta kerhotoimintaa ja selvittämään minkälaista ryhmätoimintaa tytöt tahtoisivat tulevaisuudessa. Tuloksissa tuon esille, mitä havainnot ryhmätoiminnan kautta nousi esille, ja miten kerhotoimintaa kannattaisi lähteä jatkossa kehittämään, että se herättäisi tyttöjen mielenkiinnon. Eritoten pohdin, miten Kuopion Settlementti Puijola ry pystyisi jatkossa hyödyntämään opinnäytetyön tuloksia eli tyttöjen toiveita.

5.1 Ryhmätoiminnan arviointi

Tuloksia kirjatessa tutkijan on hyvä tarkistaa, että kaikkiin tutkimusongelmiin on saatu tarvittavat vastaukset. Tulokset tulee avata mahdollisemman selvästi ja yksinkertaisesti, että niiden keskeinen anti tulee esille. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 262.) Opinnäytetyöni tavoitteeksi kirjattiin uuden toimintamallin luominen Kuopion Setlementti Puijola ry:n palveluntarjontaan. Uuden toimintamallin kautta tuli kerätä kehitysideoita sekä seurata miten vertaistoiminta vaikuttaa äitien ja tytärien arkeen. Lisäksi tilaaja toivoi aloittamalleni toiminnalle jatkuvuutta, minkä kautta toimintaa pystyisi levittämään muille Kuopiossa toimiville asukastuville.

Alaluvussa 4.1 kuvasin, kuinka hankalaa kohderyhmän tavoittaminen oli ja miten jouduin prosessin aikana rajaamaan kohderyhmän uusiksi, sillä kohderyhmän tavoittaminen ei onnistunut. Muutosten kautta sain muodostettua ryhmän, mikä koostui 11–15 -vuotiaista tytöistä. Aloittamani kerhotoiminnan kautta kehittyi alustava tyttökerhon toimintamalli Kuopion Setlementti Puijola ry:n asukastuvalle, minkä jatkuvuudesta otti vetovastuun Kuopion tyttöjen Talo. Alkuperäinen suunnitelma oli, että toiminta olisi jatkunut ilman varsinaista ohjaajaa, mutta kohderyhmän vaihtuessa tyttöihin vaati toiminta jatkuakseen aikuisen läsnäoloa.

Kuopiossa Tyttöjen Talo tarjoaa toimintaa 12–29 -vuotiaille, tuntuva aikuisen tukea tarvitseville. Kuopion Tyttöjen Talolla tyttö kohdataan ensisijaisesti omana itsenään ja häntä tuetaan löytämään omia voimavarojaan sekä arvostamaan itseään ja naiseuttaan. Tärkeimpiä työmuotoja on yksilötyö, jonka kautta henkilö kohdataan kokonaisvaltaisesti ilman kiirettä, huomioiden hänen oma elämäntilanteensa. Kuopion Tyttöjen Talolla kokoontuu yksilötyön lisäksi useita avoimia ja suljettuja ryhmiä, joita profiloidaan yhdessä kohderyhmän kanssa. Ryhmätoiminnassa korostuu toiminnallisuus ja yhteisöllisyys sekä työntekijöiden vahva osallistava työote. (Kuopion Setlementti Puijola ry 2016, 9.)

Kuopion Tyttöjen Talo jatkoi aloittamaani kerhotoimintaa viikoittain 19.7.2016 saakka. Tämän jälkeen Kuopion Tyttöjen Talon henkilökunta oli sopinut tyttöjen kanssa, että syyslukukauden alettua heihin otetaan taas uudestaan yhteyttä. Toiminnan jatkuvuus oli tytöille selkeästi tärkeää, sillä toiminta alkoi kevään aikana suoraan koulun jälkeen ja kesällä se puolestaan mahdollisti turvallisen kohtaamispaikan omien kavereiden

kanssa. Aloittamani kerhotoiminta oli myös ajankohtainen, sillä edellinen harraste-toiminta oli ehtinyt päättyä kuluvan kevään aikana.

Kerhon kautta tytöille tarjoutui mahdollisuus tehdä asioita, mitä he eivät olleet aikai-semmin tehneet. Teimme aina yhteisen keskustelun myötä ratkaisuja, mitä seuraavalla kerralla teemme. Kerhokertojen teemat tulivat esille alaluvussa 4.2, mikä myös osoittaa että ryhmätoiminnan sisältö oli todella monipuolista. Tyttöjen palautteessa tulee myös esille, että tytöille oli tärkeää, että meillä kaikilla oli hauskaa. Palautteessa välittyy Me-henki, mikä toimii ryhmän oppimisen edistäjänä. Samalla Me-henki lisäsi ryhmän kiinteyttä, sillä tytöt kokivat kuuluvansa ryhmään, mikä on myös tärkeää nuoren minäkäsityksen muodostumisessa. (Repo-Kaarento 2010, 57.)

Ryhmässä käyminen oli tytöille vapaaehtoista, mutta tytöt sitoutuivat toimintaan ke-vään aikana varsin hyvin. Paikalle saavuttiin aina kun voitiin ja osallistuminen toimin-nan suunnitteluun muodostui tärkeäksi. Jokaisen kerran yhteydessä tytöt aina toivoi-vat mitä seuraavalla kerralla voisimme tehdä, mikä myös lisäsi tunnetta, että tytöt tahtovat sitoutua kerhotoimintaan. Kerhotoiminnan kautta en pakottanut ketään saa-pumaan paikalle enkä kerännyt kävijöistä mitään tietoja, sillä en kokenut, että minulla olisi ollut valtuuksia kerätä kenenkään yhteystietoja. Tilanne olisi ollut aivan eri, mikäli minulla olisi ollut työpari, joka työskentelee virallisesti Kuopion Settlementti Puijola ry:ssä. Lisäksi olimme sopineet tilaajan kanssa, että suunnittelemani kerhotoiminta perustuu kohderyhmän tarpeista ja toiveista toteutettuun toimintaan eikä minun etu-käteen suunnittelemiin ohjelmiin, minkä kautta myös tein havaintoja oliko kerhotoi-minnalle tarvetta ja miten tyttöjen tarpeisiin tulisi reagoida.

Kerhotoiminnan kautta havaitsin, että musiikin kuuntelu loi rennon ilmapiirin kerho-toiminnan ajaksi. Musiikin täyttyiseen tilaan oli mukavampi saapua, mistä voi myös päätellä, että koulun jälkeen on kivempi osallistua kavereiden kanssa yhteiseen har-rastetoimintaan, kun mennä yksin hiljaiseen kotiin. Tytöt saivat aina valita millaista musiikkia kuuntelimme, minkä kautta kaikkien musiikkimaku tuli kevään aikana esille. Huomasin, että jutteleminen oli tytöille helpompaa, kun taustalla soi musiikki, sillä silloin vältyttiin niin sanotuilta hiljaisilta hetkiltä. Kerhon kautta tuli myös ilmi, että mi-nun ja tyttöjen välinen luottamus oli aivan erilainen, kun olin tavoittanut tytöt koulun kautta. Meidän välillä oli luottamus, sillä tytöt luottivat koulun henkilökuntaan, minkä

kautta he luottivat myös minuun. Tyttöjen tavoittaminen koulun kautta muodosti myös luottamuksen vanhempiin, sillä informaatio alkaneesta kerhotoiminnasta oli laitettu jakoon myös koulun kanavien kautta.

Havaitsin myös kerhotoiminnan kautta, että mikäli kohderyhmä saa itse vaikuttaa toiminnan suunnitteluun ja sen toteutukseen ei puhelimista muodostu ryhmätoiminnassa ongelmaa. Tytöt eivät kerhon aikana leikkineet yhtään puhelimilla, sillä toiminta oli heille mielekästä. Puhelimiin vastattiin ainoastaan silloin, jos vanhemmat soittivat. Vanhempien yhteydenotot kerhon aikana saattoivat johtua siitä, että en laittanut toiminnasta enää henkilökohtaista kirjettä tyttöjen kotiin, mikä näin jälkikäteen ajateltuna olisi ollut ihan viisas ratkaisu. Olin kuitenkin koko prosessin ajan yhteydessä tyttöjen koululle, minkä kautta koulun henkilökunta oli tietoinen, miten kerhotoiminta eteni.

Tytöille oli myös tärkeää, että kerhotoiminta oli maksutonta. Tytöt varmistivat heti ensimmäisen kerran yhteydessä, että toiminta on varmasti ilmaista. Nykyään moni harrastetoiminta maksaa niin paljon, että moni lapsi on joutunut luopumaan omasta harrastuksesta. Mannerheimin Lastensuojeluliiton tekemän selvityksen mukaan (2010) yksi kymmenestä lapsesta on joutunut luopumaan harrastuksesta perheen varattomuuden takia, ja yksi viidestä ei ole edes voinut aloittaa harrastetoimintaa. Etenkin monissa maahanmuuttajataustaisissa perheissä on monesti yli kaksi lasta ja perheen tulot ovat vähäiset, minkä vuoksi yhteiskunnan tarjoamaa tukea tarvitaan enemmän. (Heinonen & Kuikka 2013, 215–216.)

Kerhotoiminnan aikana tytöt antoivat myös palautetta, minkä kautta pystyin arvioida kerhotoiminnan vaikuttavuutta heidän arjessa ja olisiko kerhotoiminnalle mahdollisesti tarvetta jatkossakin. Kohderyhmältä saatu palaute kertoo toiminnan onnistumisesta ja toimivuudesta kyseisellä työtavalla. Palautteen kautta voi myös tehdä päätelmiä onko suunnittelevalle toimintamuodolle jatkossa tarvetta, ja miten sitä mahdollisesti tulisi kehittää. (Vilkkä ym. 2003, 157.) Omassa opinnäytetyössä ryhmäläisten palautteen kautta tuli koko kehittämisprosessin keskeinen anti esille.

Palaute kerättiin aina jokaisen kerhokerran yhteydessä suullisesti. Palautteen kerääminen suullisesti havainnoiden oli tyttöjen keskuudessa luonnollisempi tapa toi-

mia. Suullinen ilmaisu mahdollisti myös turvallisessa ilmapiirissä avoimen kommunikoinnin, missä kaikki saivat yhdessä pohtia kyseisen toteutuskerran onnistumisia. Suullisen ilmaisun kautta kaikki saivat tuoda omia henkilökohtaisia näkemyksiä esille, minkä kautta tytöt pääsivät vertailemaan omia tuntemuksiaan. Valitsin suullisen palautteenkeruutavan, sillä tahdoin kaikkien tyttöjen ymmärtävän, miksi kerään palautetta. Ryhmässä oli eri kulttuuritaustan omaavia tyttöjä, mikä tarkoitti, että kaikilla ei ollut samanlaisia lähtökohtia vastata kirjallisiin kysymyksiin, minkä vuoksi suullinen ilmaisu oli luontevampi ratkaisu, sillä sen pystyi toteuttamaan luontevasti kerhokertojen ohessa, ilman erillistä aikaa.

Tyttöjen palautteen pohjalta toimintaa tulisi selkeästi kehittää ja toteuttaa myös jatkossa. Toimintatapa, jossa tytöt saivat itse toimia suunnittelijoina ja toteuttajina vahvisti selkeästi tyttöjen keskinäistä vuorovaikutusta. Toiminnan kautta kaikki pääsivät tuomaan omia henkilökohtaisia ideoita esille, minkä kautta rakensimme yhteistoimintaa jokaiselle kerhokerralle. Seuraava palaute kuvastaa, miten tyttöjen osallisuuteen perustuvat toimintatavat vaikuttivat tyttöjen arkeen:

"Kiitos, että mahdollistat meille tämän. Tämä on kivointa, mitä olen tehnyt."

Palautteen kautta tulee osallistujan henkilökohtainen mielipide esille, mutta samalla hän tuo koko ryhmän mielipiteen esille. Palaute oli minulle tärkeä, mutta samalla hän toi esille, kuinka paljon he nauttivat toiminnasta, mitä he eivät ole aikaisemmin päässeet kokemaan. Palautteesta tulee esille, kuinka tärkeää lapsille ja nuorille on päästä vaikuttamaan heille suunnattuihin harrastuksiin, mikä myös omissa pohdinnoissani voisi vaikuttaa mielekkään harrastetoiminnan löytämiseen. Palautteen antaminen suullisesti vaikutti myös tyttöjen keskuudessa, sillä tytöt rupesivat antamaan toisilleen positiivista palautetta kevään edetessä. Pelasimme muun muassa kevään aikana Aliasta, minkä yhteydessä eräs tyttö sanoi toiselle:

"Arvostan sua, kun tiedät ulkomaalaisena noin hyvin."

Ryhmän sisällä palaute loi positiivista ilmapiiriä. Samalla pohdin, että ilman turvallista ilmapiiriä palaute ei todennäköisesti olisi koskaan tullut esille, sillä se olisi voinut ai-

heuttaa paheksuntaa muun muassa koululuokassa. Kyseissä tilassa palaute puolestaan vahvasti kyseisen henkilön käsitystä itsestään, minkä kautta itsetunto kehittyy. Samalla yksilö pääsi kokemaan yhteenkuuluvuuden tunnetta, sillä tiesi samalla tavalla kuin muutkin. Prosessin edetessä sain myös henkilökohtaista palautetta, minkä kautta välittyi keskinäinen ymmärrys minun ja tyttöjen kesken:

”Olet meidän pikkusisko tiimin jäsen, joka ymmärtää, että saa vähemmän, kun vanhemmat sisaret.”

Tytöille oli selkeästi tärkeää, että kerhonohjaajana oli nainen, johon oli helppo samaistua. Tieto, että minulla oli vanhempi sisko, muodostui tärkeäksi tyttöjen keskuudessa. Se, että pystyin kertomaan omista kokemuksista pikkusiskona olemisessa auttoi tyttöjä pohtimaan omaa asemaansa pikkusiskona. Samalla negatiivisia kokemuksia pystyttiin kääntämään positiivisiksi, ja pohtia miten tappelutilanteilta pystyttiin mahdollisesti välttymään. Palautteiden kautta tuli myös ilmi, että ryhmässä vallitsi selkeä yhteenkuuluvuuden tunne, mihin kaikki kokivat kuuluvansa:

”Tärkeintä on, että meillä kaikilla on hauskaa.”

Palautteesta tuli esille, että toimintaan sitoutuneet tytöt tahtoivat, että kaikki viihtyvät ryhmässä. Tytöt toivat esille, että tärkeintä ei ollut toiminnan sisältö vaan toiminnan kautta välittyvä positiivinen ilmapiiri. Yhteiset kokemukset kasvattivat ryhmän koheesiota eli vetovoimaa, sillä toiminnan kautta tytöt tahtoivat, että kaikki pääsivät aktiivisesti osallistumaan ryhmän toimintaan. Laine (2005, 190–191) on tuonut kirjassaan esille, että vahva tai ainakin kohtalainen koheesio on välttämätöntä ryhmän jatkuvuuden kannalta. Eritoten avoimissa ryhmissä, jotka perustuvat vapaaehtoisuuteen on tärkeä löytää yhteisiä mielenkiinnon kohteita tai päämääriä.

Omissa pohdinnoissani tulin siihen tulokseen, että saamani palaute oli sen vuoksi positiivinen, sillä kaikki ryhmän jäsenet kokivat vetovoimaa toimintaa kohtaan. Tyypillisesti ryhmiin syntyy voimakkain koheesio, kun ryhmässä tehdään kiinnostavia asioita eli tässä tapauksessa tyttöjen toiveista muodostunutta toimintaa. Usein ryhmässä on myös tuolloin toisistaan pitäviä ja toisiinsa ystävällisesti suhtautuvia kävijöitä, mikä näkyi myös omassa kehittämisprosessissani, sillä tiettyjen tyttöjen yksilöllinen sitou-

tuminen oli vahvempaa kuin muiden. Lisäksi ryhmä koki, että heidän suunnittelemaa toimintaa ja heidän jäsenyyttä arvostetaan, mikä tuli myös esille kehittämisprosessin kautta, sillä Kuopion Tyttöjen Talo jatkoi aloittamaani toimintaa, koska se muodostui kävijöille tärkeäksi. (Laine 2005, 191.) Mielestäni palaute on aito, kun sen kerää luonnollisten tilanteiden kautta. Erityisesti lapsilta ja nuorilta palaute tulee aina todella suoraan ja kevään aikana yhden tytön yksilöllinen lausahdus nousi mieleeni tasaisin ajoin:

”Miettikää se on meidän outojen kanssa vapaaehtoisesti.”

Palaute on samanaikaisesti positiivinen, mutta samalla tulkitsen, että tytöt kategorisoivat itsensä eri tavalla, kun muut vertaisensa. Osa tytöistä oli selkeästi kiinnittänyt huomiota, miten heissä on jotain poikkeavaa verrattuna muuhun valtaväestöön. Tällaista kutsutaan tyypillisesti sosiaalisesti kategorioinniksi. Sosiaalinen kategorisointi auttaa yhteisöä luomaan kokonaiskuvaa yhteiskunnasta, minkä avulla yksilön mielikuva ja käsitys muista ihmisistä yksinkertaistuu ja yhtenäistyy. (Lahikainen 2011, 98–99.) Palautteesta tuli esille myös vapaaehtoisuus. Tytöt kysyivät suoraan, että eikö minulle makseta tästä mitään. Tieto, että olin heidän kanssa sen vuoksi, että oma intohimoni on työskennellä lasten ja nuorten parissa ilahdutti heitä. Tästä syystä minulle myös heräsi epäily, että jossain yhteisössä tytöille on tuotu esille, että työtä tehdään vain sen vuoksi, että siitä maksetaan. Mikäli näin on, en myös yhtään ihmettele, että tytöt olivat kategorisoineet itsensä eri tavalla kuin muut vertaisensa.

5.2 Kehittämisehdotukset

Kerhotoiminnan aikana keräsin myös kehittämisideoita. Kehittämisideoiden tarkoituksena oli tuottaa tilaajalle uutta tietoa lähiötöön kehittämiseksi. Kehittämisideat kerättiin elämänkenttä harjoitetta hyödyntäen kerhotoiminnan ohessa (ks. liite 3). Kehittämisideoiden kautta nousi esille, että tytöt tykkäävät selkeästi monipuolisesta harrastetoiminnasta. Elämänkenttä harjoitteen kautta pystyin muodostamaan tyttöjen toiveista neljä pääteemaa, minkä kautta tuon kehittämisideoita heille suunnattuun toimintaan esille.

TAULUKKO 2. 11–15 -vuotiaiden tyttöjen kehittämideoita heille suunnattuun toimintaan.

Teema:	Sisältö:
Askartelu	Koruja
Kulttuuri	Musiikkia, näytelmiä, taidetta, museovierailuja ja elokuvia
Liikunta	Pallopelejä, tanssia, jalkapalloa, peli-iltoja, uintia, ulkoilua ja retkiä
Ruoanlaitto	Kokkaaminen ja leipominen

Kulttuuri ja liikunta nousivat tyttöjen keskuudesta suurimpaan suosioon. Tulevaisuudessa eri toimijoiden kannattaisi siis panostaa näiden palveluiden järjestämiseen. Toiminta tulisi kuitenkin organisoida niin, että se ei poissulje kohderyhmän mahdollisuutta vaikuttaa toiminnan sisältöön. Toiminnan ei myöskään kannata olla liian pitkäkestoista. Huomasin kerhotoiminnan kautta, että tytöt eivät olisi jaksaneet sitoutua toimintaan, mikäli toiminta ei olisi ollut monipuolista. Toiminnan kautta tulee avautua mahdollisuuksia uusien asioiden kokeilemiseen, minkä kautta myös omia mielenkiinnon kohteita havaitaan ja vielä tiedostamattomia vahvuuksia vahvistetaan.

On tutkittu, että alle 15-vuotiaiden ikäryhmässä järjestökiinnittyminen on laskenut, sillä moni on sitä mieltä, että järjestötoiminta on vanhanaikaista (Myllyniemi 2009, 38). Lisäksi Honkasalo (2011, 86) on tuonut esille, että tyttöjen rekrytointi on muodostunut myös nuorisotyössä haasteeksi ja osallistumattomuudesta on keskusteltu paljon. Hän on seurannut työpajoja, jotka ovat usein toimineet projektirahoituksilla. Työpajat olivat tyypillisesti suunniteltu työntekijöiden keskuudessa, minkä jälkeen oli haettu rahoitusta ja vasta rahoituksen saatua oli alettu rekrytoimaan tyttöjä toimintaan mukaan. Sama kuvio oli toistunut myös pienemmissä ja spontaaneimmista projekteissa.

Täten uskallan omakohtaisen kokemuksen kautta väittää, että uuden toimintamallin kehittämiseen ei tarvita rahaa vaan siihen tarvitaan aikaa ja eri ammattialojen yhteistyötä. Rahaa tarvitaan vasta kehittämisosuuden eli tarvekartoituksen jälkeen, milloin olisi tulokset joiden pohjalta voisi hakea hankerahoitusta ja rekrytoida mahdollisia työntekijöitä sekä tehdä tarvehankintoja kerhotoimintaan liittyen. Tein itse yhteistyötä

Kuopiossa työskentelevän koulutuksellisen tasa-arvon edistäjän sekä Kuopion Settlementti Puijola ry:n eri toimintayksiköiden kanssa. Lisäksi minulle tarjottiin apua Petosen kirjastossa, mitä kevään aikana en kuitenkaan tarvinnut. Tästä voi kuitenkin päätellä, että mitään toimintaa ei voi toteuttaa alusta loppuun asti itsenäisesti. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa helpottaa prosessin etenemistä ja yleensä ideat ovat myös monipuolisempia.

Kehittämäni toimintamallia voisi Kuopiossa lähteä jatkojalostamaan kaupunginosiin, jossa sijaitsee Kuopion Settlementti Puijola ry:n asukastupa, sillä toimintamalli vaatii toimitilan, jossa sitä on mahdollista toteuttaa. Kohderyhmän tavoittamisen voisi toteuttaa uudella tavalla ja tehdä siitä enemmän tyttöjen näköistä. Kerhotoiminnan voisi jatkossa aloittaa muodostamalla suoran yhteyden koulun henkilökuntaan, ja sitä kautta mennä kertomaan alkavasta kerhotoiminnasta suoraan tytöille. Mahdollisia esitteitä voisi ottaa mukaan koululle ja jakaa ainoastaan tytöille, jotka kiinnostuivat alkavasta kerhotoiminnasta. Kerhotoiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta voisivat ottaa vetovastuun muun muassa Kuopiossa opiskelevat sosiaalialan opiskelijat, sillä Kuopiossa aloittaa vuosittain opiskelun yli sata ellei jopa tuhat ihmistä. Kuopiossa oppimismahdollisuudet ovat monipuoliset. Täällä opiskellaan opistoissa, ammattikorkeakouluissa, yliopistossa sekä muissa ammatillisissa toimipisteissä. Täten opiskelijoiden ammattitaitoa voisi kehittää projektiopintojen parissa työelämälähtöisesti.

Työelämälähtöisessä oppimisympäristössä opiskelijat saisivat realistisen käsityksen siitä, kuinka moninaisia taitoja työkentällä vaaditaan. Työkentällä tehdystä työstä hyötyisivät sekä opiskelijat että työelämänedustajat, sillä opiskelijat voisivat olla tärkeässä asemassa taustatietojen hankinnassa, minkä kautta puolestaan organisaatio saisi ajankohtaista ja tärkeää tietoa, minkä kautta voisi tehdä muun muassa hankehakemuksia. Mikäli oman kehittämisprosessini lisäksi saataisiin tehtyä vaikka kolme samantyyppistä toteutusta Kuopion kaupunginosissa ja kerättyä tyttöjen toiveita heille suunnattuun toimintaan, olisi kasassa jo kohtuullisen hyvä otanta hakea hankerahoitusta tytöille suunnattuun kerhotoimintaan lähiöissä, mikä perustuisi täysin kohderyhmän toiveisiin eli hankehakemuksessa tulisi tyttöjen äänet esille.

Olen huomannut, että hankerahoituksia haetaan nykyään paljon ja niitä myönnetään erilaisin kriteerein. Hankerahoitusta ei tarvitse hakea ainoastaan yhdestä paikasta

vaan sen voi kasata niin, että rahan voisi myös kohdistaa, vaikka urheiluun ja kulttuuriin, mitkä nousivat omassa opinnäytetyössäni suurimpaan suosioon. Kuopiossa eri sektorien välinen yhteistyö on jo nyt laadukasta, mutta tulevaisuudessa toimintaa voisi mielestäni tehostaa vielä entisestään ja samalla tuoda opiskelijoita kehittämisprosesseihin mukaan. Opiskelijoiden valmius työskennellä eri sektoreilla kasvaa sitä kautta, kun pääsee työskentelemään monialaisissa verkostoissa ja toimimaan monipuolisissa työtehtävissä. Samalla opiskelija oppii tunnistamaan omat voivavaransa kyseisellä työkentällä ja jatkossa tiedostaa paremmin oman ammatillisen osaamisen.

6 POHDINTA

Suunnittelemalla ja toteuttamalla uutta kerhotoimintaa sain työelämälähtöisen kokemuksen, miten kerhotoiminnan suunnittelu yhdessä kohderyhmän kanssa toimii käytännössä, ja miten se vaikuttaa kohderyhmän sitoutumiseen. Kerhotoiminta todisti tytöille, että konkreettisten ehdotusten esittämisellä voi olla positiivisia vaikutuksia toiminnan jatkuvuuteen. Tyttöjen toiveiden kautta kerhotoiminta jatkui ja Kuopion Settlementti Puijola ry sai laadukkaita kehittämisideoita jatkotyöstettäväksi.

Ystävyyssuhteiden tärkeydestä nuorten arjessa on puhuttu paljon. Samalla on tuotu esille, että yhä useampi nuori kokee itsensä yksinäiseksi tai oma vanhempi kokee tai pelkää, että oma lapsi on yksinäinen. Ryhmätoiminta on mielestäni yksi luonnollinen toimintatapa lähteä tutustuttamaan nuoria toisiinsa. Suunnittelin ja toteutin omassa kehittämisprosessissani kerhotoimintaa, sillä omat vahvuuteni tulevat työkentällä esille toiminnallisten menetelmien kautta. Käsittelin raportissa aikaisemmin, mitä positiivisia vaikutuksia ryhmätoiminnalla on nuoren arjessa ja samoja piirteitä pystyin myös havaitsemaan omassa kehittämisprosessissani.

Kerhotoiminnan kautta sain innostaa ja edistää 11–15 -vuotiaiden tyttöjen kasvun kehittymistä ja mahdollistaa uusia toimintamalleja, jotka toimivat kerhossa positiivisen ilmapiirin luojina. Lisäksi sain tyttöjen toiveista soveltaa aikaisemmin oppimiani toimintatapoja heille sopiviksi ja sitä kautta edistää tyttöjen yhteisöllistä toimintaa. Kevään aikana Kohtaamispaikka Kotikulmasta muodostui tietyille tytöille turvallinen toi-

mintaympäristö, jossa kaikki pystyi toimimaan omana itsenään. Kerhotoiminnan aikana tytöille tarjoutui mahdollisuus vaikuttaa toiminnan suunnitteluun ja tulla hyväksytyksi omien ideoidensa kanssa.

Ryhmätoiminta mahdollisti parhaillaan avoimen ilmapiirin, jossa tietoa jaettiin ja uusia asioita opittiin. Oman kehittämisprosessin kautta opin, että osallistavien työmenetelmien hyödyntäminen on nuorten keskuudessa paras mahdollinen tapa saada kohde-ryhmän ääni kuuluviin ja oppia myös itse uutta. En tietenkään voi väittää, että se toimisi kaikissa toimintaympäristöissä, mutta tässä työssä se tuotti todella positiivisia tuloksia sekä vaikutti myös tyttöihin positiivisella tavalla. Osallistamalla tyttöjä toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen Kuopion Setlementti Puijola ry sai myös uusia kehittämisideoita, minkä johdosta on lähitulevaisuudessa helpompi suunnitella uutta toimintaa. Lisäksi Kuopion Setlementti Puijola ry tuli tietoiseksi, että kerhotoiminnalle on tarvetta myös lähiössä. Mikäli en olisi koskaan lähtenyt toteuttamaan uutta kehittämisprosessia, ei tyttöjen tarpeita olisi ainakaan lähiaikoina nousnut esille.

Kehittämäni kerhotoimintamalli on Kuopion Setlementti Puijola ry:n näkökulmasta helposti toteutettavissa uudelleen, sillä toiminta ei vaadi etukäteen suunniteltua ohjelmaa. Kerhotoiminta perustuu ainoastaan siihen, että uskoo tyttöjen keskuudesta nouseviin ideoihin eikä lähde liikaa tuomaan omia ideoita esille. Tämä antaa myös mielestäni nuorella tilaa ja uskoa siitä, että paikalle on oikeasti saavuttu heidän vuoksi. Nuori oppii sitä mukaan itsestään, kun siihen annetaan mahdollisuus ja omissa pohdinnoissani kerhotoiminta, joka perustuu kävijöiden omaan haluun saapua paikalle ja kertoa viikon kuulumisista sekä tehdä yhdessä asioita kertoo siitä, että nuori on kokenut tämän tyyllisen kerhotoiminnan hänelle hyväksi.

Uusia toimintamalleja kehitetään jatkuvasti ja aina tuodaan esille, kuinka taas on kehitetty uutta ja erilaista ja vertaillaan, miten tämä kyseinen toimintamalli on parempi kuin kaikki edelliset markkinoille tulleet toimintamallit. Mielestäni on kuitenkin muistettava, että me kaikki olemme yksilöitä ja meillä kaikilla on yksilölliset tarpeet, joten sitä mukaan pitäisi myös osata tarjota niitä mahdollisuuksia, mitä suuret seurat tai organisaatiot eivät tarjoa. Täten myös näen, että oman koulutusalan näkökulmasta meillä tulevilla yhteisöpedagogeilla on hyvät mahdollisuudet olla kehittämässä ja luomassa

näitä toimintamalleja, minkä kautta ei lähdetä tavoittelemaan suurta kohderyhmää vaan kohderyhmää, joka kyseistä toimintamuotoa tarvitsee.

Koen, että kolmannen sektorin palveluntuottajilla, kuten Kuopion Setlementti Puijola ry:n kaltaisilla yhdistyksillä olisi lähitulevaisuudessa varmasti valmiuksia lähteä kokeilemaan erilaisia kehittämisprosesseja, ja sitä kautta ottaa huomioon uusien ja erilaisten kohderyhmien tarpeet. Tutkimustulosten mukaan lapset kohtaavat syrjintää eniten samanikäisten nuorten ja lasten parissa koulussa. Tulosten kautta on noussut esille, että vammaiset ja ihonväritään erilaiset lapset kokevat syrjintää eniten. Monet lapset ja nuoret ovat kokeneet syrjinnän olevan väistämätöntä ja ennakkoluuloisiin kohtaamisiin on törmätty myös vieraiden aikuisten keskuudessa, mihin vanhempien on ollut hankala puuttua. Täten on tuotu esille, että kaikkien aikuisten ja kasvattajien asenteisiin tulisi vaikuttaa niin, että syrjintää ei hyväksyttäisi. (Heinonen ym. 2013, 215–217.)

Kuopiossa vieraskielisten määrä on ollut kasvussa koko 2000-luvun ajan ja 2015 vuoden alussa ulkomaalaisilla on ollut 95 eri kansalaisuutta (Kuopion kehitys 2015, 5-6). Mielestäni tämä todistaa, että kotoutumisen eli uuteen yhteiskuntaan asettumisen kannalta on olennaista, että eri organisaatiot pyrkivät lisäämään valtaväestön ja eri kulttuuritaustan omaavien ihmisten kohtaamisia, minkä kautta turvallisuus ja yhteisöllisyys lisääntyisivät. Mielestäni lasten ja nuorten keskuudessa ei riitä, että ystävyyssuhteita luodaan koulun tiloissa, sillä moni nuori saattaa toimia tilanteessa pakon sanelemana, minkä kautta ei synny aitoja ystävyyssuhteita.

Mielestäni ryhmätoiminta, joka perustuu nuoren osallisuuteen ja itseohjautuvuuteen, luo nuorelle pohjaa arjen haasteisiin. Toiminen itsenäisesti ympäristössä, mikä tukee omaa kasvua omista tarpeista lähtöisin, vaikuttaa nuoren minäkäsityksen kehittymiseen. Nuoret ottavat kasvaessaan vaikutteita monesta yhteisöstä ja niiden perusteella rakentavat kuvaa omista vahvuuksistaan. Varsinkin nuorille, joita kulttuuri vielä muokkaa, muodostuu tärkeäksi olla monitahoisesti vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

LÄHTEET

- Aalto, Mikko 2000. Ryppäästä ryhmäksi. Turvallisen ryhmän rakentaminen. 4. painos. Ryttylä: My Generation Oy.
- Aho, Sirkku 2005. Minä. Teoksessa Kaarina Laine (toim.) Minä, me ja muut sosiaalisissa verkostoissa. 1. painos. Helsinki: Otavan Kirjapaino Oy, 20–57.
- Ahokas, Marja 2011. Ryhmät ja niiden väliset suhteet. Teoksessa Eero Suoninen, Anna-Maija Pirttilä-Backman, Anja Riitta Lahikainen & Marja Ahokas (toim.) Arjen sosiaalipsykologia. 1.-2. painos. Helsinki: WSOYpro Oy, 185–242.
- Grönfors, Martti 2010. Havaintojen teko aineistonkeräyksen menetelmänä. Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. 3. uud. ja täyd. p. Jyväskylä: PS-kustannus, 154–170.
- Haataja, Arja & Nykänen, Hannele 2016. Kuopion asukastuvat. Toimintakertomus 2015. Kuopio: Kuopion kaupunki.
- Heinonen, Hanna & Kuikka, Maarit 2013. Lapsen oikeuksien toteutuminen nyky-yhteiskunnassa. Teoksessa Päivi Marjanen, Marjaana Marttila & Marjo Varsa (toim.) Pienten piirissä. Yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Jyväskylä: PS-kustannus, 197–228.
- Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uud. p. Helsinki: Tammi.
- Honkasalo, Veronika 2011. Tyttöjen kesken. Monikulttuurisuus ja sukupuolten tasa-arvo nuorisotyössä. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisu 109.
- Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 2014. Asukastupa- ja kylätoiminnan kehittämisuunnitelma. Viitattu 6.9.2016.
http://kuopionkaupunginosat.fi/c/document_library/get_file?uuid=8cbfad82-58c5-44fa-83cf-5fd95d19664a&groupId=78211
- Katajamäki, Riitta & Nykänen, Hannele 2015. Asukastupatoiminnan toimintakertomus ja sosiaalinen arviointi 2014. Painamaton lähde
- Kautto, Virpi 2009. OOTSÄ MUN KAA? Ystävyys monikulttuuristen nuorten arjessa. Teoksessa Päivi Harinen, Veronika Honkasalo, Anne-Mari Souto & Leena Suurpää (toim.) Ovet auki! Monikulttuuriset nuoret, vapaa-aika ja kansalaistoimintaan osallistuminen. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, julkaisu 91, 62–75.
- Kuopion kaupunki 2015. Kuopion kehitys 2015. Diasarja. Viitattu 12.6.2016.
http://www.kuopio.fi/c/document_library/get_file?uuid=de94098e-9770-4a7d-b062-e00d8288d02b&groupId=12167
- Kuopion Settlementti Puijola ry 2016. Vuosikertomus 2015. Painamaton lähde.
- Lahikainen, Anja Riitta 2011. Minuuden sosiaalinen rakentuminen. Teoksessa Eero Suoninen, Anna-Maija Pirttilä-Backman, Anja Riitta Lahikainen & Marja Ahokas (toim.) Arjen sosiaalipsykologia. 1.-2. painos. Helsinki: WSOYpro Oy, 89–140.
- Laine, Kaarina 2005. Minä, me ja muut sosiaalisissa verkostoissa. 1. painos. Helsinki: Otavan Kirjapaino Oy.

- Lappalainen, Anni & Turunen, Sanna 2014. Kansainvälinen äiti-lapsiryhmä tukena vanhemmuudessa. Savonia-ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö.
- Mulari, Heta & Eischer, Heli & Uusitalo-Herttua, Mari 2012. Tyttötyö kääntyi 2010-luvulle. Teoksessa Tyttötyön kansio. Helsinki: Suomen Setlementtiliitto ry, 11. Viitattu 6.9.2016. <http://setlementti-fi-bin.directo.fi/@Bin/f55a491955a59512944624d94793ecb8/1473166802/application/pdf/965517/Tytt%C3%B6ty%C3%B6n%20kansio.pdf>
- Myllyniemi, Sami 2009. Aika vapaalla: Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Helsinki: Opetusministeriö, Nuorisoasiain neuvottelukunta & Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, 38. Viitattu 6.9.2016. http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisoasiain_neuvottelukunta/julkaisut/maat_tutkimukset/Aika_vapaalla_-_Nuorten_vapaa-aikatutkimus_2009.pdf
- Peavy, R. V. 1999. Sosiodynaaminen ohjaus. Konstruktivistinen näkökulma 21. vuosisadan ohjaustyöhön. Suom. Petri Auvinen. Helsinki: Psykologien Kustannus Oy.
- Puukari, Sauli & Korhonen, Vesa 2013. Monikulttuurinen ohjaus kotoutumista tukevassa työssä. Teoksessa Anne Alitolppa-Niitamo, Stina Fågel & Minna Säävälä (toim.) Olemme muuttaneet - ja kotoudumme. Maahan muuttaneen kohtaaminen ammatillisessa työssä. Helsinki: Väestöliitto, Monikulttuurinen osaamiskeskus, 32–47.
- Puurunen, Piia 2016. Yhteisöt ja yhteistyön aatehistoriallista taustaa. Teoksessa Irene Roivainen & Satu Ranta-Tyrkkö (toim.) Yhteisöt ja yhteisösoseaalityön lähtökohdat. Tallinn: United Press Global, 21–36.
- Puurunen, Piia 2004. Hull House -setlementti – yhteisöllisen sosiaalityön uranuurtaja. Teoksessa Piia Puurunen & Anne-Mari Röpelin (toim.) Arvot, aatteet ja auttamisen arki: juhla kirja professori Juha Hämäläisen täyttäessä 50 vuotta 10.2.2004. Kuopio: Kuopion yliopisto, 151–160.
- Repo-Kaarento, Saara 2010. Innostu ryhmästä. Miten ohjata oppivaa yhteisöä. 1.-2.painos. Helsinki: Kansanvalistusseura.
- Ruuskanen, Petri 2002. Sosiaalinen pääoma hyvinvointipoliittisessa keskustelussa. Teoksessa Petri Ruuskanen (toim.) Sosiaalinen pääoma ja hyvinvointi. Jyväskylä: PS-kustannus, 5–27.
- Ruuskanen, Petri & Selander, Kirsikka & Anttila, Timo 2013. Palkkatyössä kolmannella sektorilla. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö. Työ ja yrittäjyys 20/2013.
- Sorsa, Tiina 2014. Ryhmätoiminta tyttöjen tukena. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos, Jyväskylän yliopisto. Pro gradu -tutkielma.
- Suomen Setlementtiliitto. Vuosikertomus 2013. Suomen Setlementtiliiton yhteiskunnallinen konserni. Helsinki: Suomen Setlementtiliitto ry, S-Asunnot Oy, Senioriasumisoikeus Oy & Oskelakoti Oy, 4–7. Viitattu 14.7.2016. <http://setlementti-fi-bin.directo.fi/@Bin/497f40025018670f7ad98d895ca99fe8/1468484554/application/pdf/528449/Setlementtiliiton%20vuosikertomus%202013.pdf>
- Valtioneuvoston kanslia 2015. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strateginen ohjelma 2015. Ratkaisujen Suomi. Hallituksen julkaisusarja 10/2015. Viitattu 3.8.2016.

http://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1427398/Ratkaisujen+Suomi_FI_YHDIS_TETTY_netti.pdf/801f523e-5dfb-45a4-8b4b-5b5491d6cc82

Vanhapiha, Elina & Tiilikainen, Taneli & Veikkolainen, Arsi & Tolvanen, Pirita & Kuokka, Nelli & Lidman, Jukka 2013. Yhdistykset toteuttamassa itseään - ja palvelemassa yhteiskuntaa: Handbook: Kolmas lähde, 17–18. Viitattu 6.9.2016.

<https://www.innokyla.fi/documents/859508/c2df804f-1d9d-4761-b385-0fedbacd385f>

Vilkkä, Hanna & Airaksinen, Tiina 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

LIITTEET

LIITE 1. Ensimmäinen esite.

Savon mualiman Mama -kerho

Äideille ja tyttärille tarkoitettu yhteinen vapaa-ajanvietto kerho. Toiminnan kautta voit tutustua muihin äiteihin, saada tukea ja vinkkejä Kuopion palveluista sekä nauttia rennosta yhdessäolosta.

Toiminta suunnitellaan kävijöiden kiinnostuksen mukaan. Kielinä **suomi** ja **englantti**.

Alkaen: 12.4.2016
 Tiistaisin: 15.00–17.00
 Paikka: Kohtaamispaikka Kotikulma, Petonen
 (LIDL:n vastapäätä apteekin alakerrassa)

Kaikille avoin ja maksuton!
 Ei ennakkoilmoittautumista.

Tarjolla kahvia ja korvakorujen askartelua nahkasta,

TERVETULOA!
 Setlementti
 Kuopio
KUOPIO
 Lupa menestykselle

LIITE 2. Toinen esite.

**Savon
mualiman
Mama
-club**

Äideille ja tyttärille tarkoitettu yhteinen vapaa-ajanvietto kerho. This club is meant for **momms** and their **daughters**.

Tiistaisin Kotikulma Petonen / **every Tuesday** at Kotikulma Petonen
Klo / at 15.00 – 17.00 alkaen / starting from: 12.4. – 14.6.
(10 kertaa/times)
Osoite / address: Jalkasenkatu 7, 70820 Kuopio
(LIDLiä vastapäätä apteekin alakerrassa / opposite LIDL, pharmacy downstairs)

Tarjolla on aina kahvia ja pientä purtavaa / We offer coffee and a little snacks

Toiminnan kautta voit tutustua muihin äiteihin, saada tukea ja vinkkejä Kuopion palveluista sekä nauttia rennosta yhdessäolosta. The club offers varied programs and discussion on different themes. Here you can get to know each other and spend nice time together.

Kielinä **suomi** ja **englanti** / We speak **finnish** and **english**
Kaikille avoin ja maksuton / Open and free group for all!
EI ennakkoilmoittautumista / **NO** pre-registration/sign up

TERVETULOA!
WELCOME!

KUOPIO
Lupa innostua

 Setlementti
Puijola

